Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 12)

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 64.—Anulŭ LVI. Brașovŭ, Duminecă, 21 Martie (2 Aprilie) 1893.

Nou abonamentŭ
la
GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Aprilie 1893 st. v.

se deschide nou abonamentŭ, la care invitămŭ pe toți amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ . . . . 12 fl.
pe șése lunĭ . . . . 6 fl.
pe trei lunĭ . . . . 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe unŭ anŭ . . . . . 40 francĭ
pe șése lunĭ . . . . . 20 „
pe trei lunĭ . . . . . 10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ . . . . 2 fl.
pe șése lunĭ . . . . 1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe unŭ anŭ . . . . 8 francĭ
pe șése lunĭ . . . . 4 „

Abonarea se póte face mai ușorŭ prin **mandate postale.**

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Statulŭ și naționalitățile.

Brașovŭ, 20 Martie v.

Adese-orĭ, vĕḑêndŭ cum cugetă și cum vorbescŭ Ungurii dela putere despre îndreptățirea nóstră, a Românilorŭ, în statulŭ acesta, trebue sĕ ni-se pară că aicĭ, pe vechiulŭ nostru pămêntŭ, amŭ fi nisce veneticĭ străinĭ, carĭ au tăbărîtŭ numai erĭ alaltăerĭ peste plaiurile Ardélului și ale Țĕrii ungurescĭ.

Cu mirare cetimŭ aḑĭ într'o fóiă de frunte a ocârmuirei ungurescĭ, că statulŭ ungurescŭ ar fi *mărinimosŭ* și *generosŭ* față cu Românii și peste totŭ față cu naționalitățile, căcĭ în afacerea regulării salarielorŭ învĕțătorilorŭ, elŭ le pune la disposiția *visteria sa*, pentru-ca sĕ fiă în stare de-a oferi dascălilorŭ din *șcólele lorŭ* o esistență mai bună.

Dér fiind-că suntŭ învĕțațĭ ca atuncĭ când dau cu-o mână sĕ ia cu două ocârmuitorii noștri ḑicŭ, că décă „statulŭ" va mări *din mijlócele sale* léfa învĕțătorilorŭ cu $^1/_6$ parte, elŭ póte cere în schimbŭ, celŭ puținŭ, ca sĕ eserciteze prin guvernulŭ sĕu o influință anumită legală asupra ocupării posturilorŭ învĕțătorescĭ, la a cărora dotare contribue și elŭ, adecă statulŭ.

Se nasce acuma mai întâiu întrebarea, cine e statulŭ? Este statulŭ unŭ factorŭ deosebitŭ de popórele sale, care sĕ se pótă arăta aci generosŭ, aci dușmănosŭ față cu ele?

Alŭ doilea trebue sĕ întrebămŭ: Are „statulŭ" numai drepturĭ orĭ și îndatorirĭ și décă ne aruncă cu „generositate" câteva sfărmiturĭ, ce ne cere în schimbŭ?

La aceste întrebărĭ voimŭ sĕ rĕspundemŭ aḑĭ.

Noi când ḑicemŭ „statŭ", nu înțelegemŭ numai stăpânirea ungurésca și partida ei, ci avemŭ în vedere tóte elementele, din carĭ se compune și carĭ îlŭ alcătuescŭ. Nicĭ Maghiarii nu potŭ fi și nu potŭ înfățișa statulŭ, singurĭ, ci numai dimpreună cu Românii, Slavii, Germanii și cu celelalte naționalitățĭ, carĭ trăiescŭ pe teritoriulŭ lui.

Statulŭ nu póte fi pusŭ față în față cu naționalitățile, căcĭ și aceste facŭ parte întregitóre din statŭ. De aceea aicĭ nu este cu putință a vorbi de-o „visteriă a statului" și de „mijlóce ale statului", carĭ sĕ nu fiă tot-odată și ale popórelorŭ, ce îlŭ alcătuescŭ.

De aicĭ urméză că statulŭ, după firea și chiămarea lui, trebue sĕ îmbrățișeze cu aceeașĭ căldură tóte popórele sale, și nu merge ca sĕ s'arete după placŭ către unele din ele mărinimosŭ, către altele dușmănosŭ, nu merge ca pentru unii sĕ fiă mumă pentru alții ciumă.

Temelia statului trebue sĕ fiă dreptatea către tóte mădularele lui, și în mĕsura în care aceste aducŭ jertfe pentru susținerea lui, e datorŭ și statulŭ sĕ le ocrotéscă, sĕ le scutéscă și sĕ le sprijinéscă.

Dér nu póte statulŭ ocrotì, scutì și sprijinì popórele și pe cetățenii sĕi, decâtŭ numai dându-le posibilitatea de a se desvolta și cultiva liberŭ așa cum cerŭ interesele lorŭ de viéță. Cu alte cuvinte, dreptate nu póte fi în statŭ fără libertate și egală îndreptățire.

Décă prin urmare statulŭ cheltuesce din visteria lui pentru înaintarea în cultură a Maghiarilorŭ, trebue sĕ cheltuéscă în aceeașĭ mĕsură și pentru cultura națională a Românilorŭ, Slovacilorŭ ș. a. Nu este dér „mărinimiă" ci este o datoriă a statului de a se îngriji și de binele și de înaintarea școlelorŭ române, slovace etc.

La noi înse statului i se dă altŭ înțelesŭ. Elŭ nu representă interesele tuturorŭ popórelorŭ sale, ci numai și numai interesele de rassă și de stăpânire ale elementului maghiarŭ.

Cea mai viuă dovadă este modulŭ cum se pórtă stăpânirea ungurésca față cu școlele naționalitățilorŭ.

Acestorŭ școle li s'au datŭ, chiar de către legiuitorii ungurĭ dela 1868, menirea de a înainta, sub scutulŭ autonomiei bisericescĭ, cultura națiunilorŭ nemaghiare în limba lorŭ maternă.

E invederatŭ, că totŭ ce împiedecă acésta desvoltare este în potriva intereselorŭ de viață ale popórelorŭ nemaghiare, pe carĭ statulŭ e datorŭ sĕ le scutéscă în totŭ chipulŭ.

Ce se întêmplă acuma?

Sub cuvêntŭ, că statulŭ trebue sĕ fiă maghiarŭ și că n'are de a îngriji, decâtŭ numai de lățirea limbei și a culturei maghiare, **stăpânirea și legiuitorii de aḑĭ se** încércă sĕ schimbe menirea firéscă a școlelorŭ naționalitățilorŭ, și le punŭ totŭ mai marĭ piedecĭ în calea desvoltării lorŭ.

Statulŭ suntemŭ noi! ḑicŭ cei dela putere și prin urmare și visteria statului are sĕ servéscă numai intereselorŭ nóstre. Dér étă, noi ne arătămŭ generoșĭ și vremŭ sĕ îmbunătățimŭ salariele dascălilorŭ confesionalĭ nemaghiarĭ, vĕ dămŭ dér 1/6 parte din dotația învĕțătorilorŭ, înse numai cu condiția ca sĕ avemŭ și noi amestecŭ în școlele vóstre.

Ne dau dér câteva sfărmiturĭ ca din grațiă, și ne iau în schimbŭ dreptulŭ nostru de dispunere asupra școlelorŭ, ne iau libertatea desvoltării nóstre, fără de care învĕțămêntulŭ nostru nu'șĭ póte împlinì chiămarea sa.

Și cu ce dreptŭ?

Nu facemŭ și noi parte din statŭ? Nu contribuimŭ și noi la visteria statului? Cu ce dreptŭ pretindŭ guvernanții, că contribuirea statului la îmbunĕtățirea lefilorŭ învĕțătorescĭ este o grațiă a lorŭ față cu națiunile nemaghiare? Cu ce dreptŭ vorŭ sĕ le impună condițiunĭ în schimbulŭ ajutórelorŭ, ce le dau din visteria comună a statului, condițiunĭ, carĭ calcă în picióre chiar și dispozițiile legilorŭ dela 1868?

Cu dreptulŭ celui mai tare cu dreptulŭ forței brutale.

Décă este așa, atuncĭ națiunile nemaghiare suntŭ chiar datóre a opune acestei forțe brutale oposiția cea mai hotărîtă, în numele libertății și a dreptului neînstrăinabilŭ alŭ popórelorŭ, în numele

---

FOILETONULŬ „GAZ TRANS."

Valórea reală a omului.

Nu va strica, décă voiu aduce câteva esemple, de unde mai lămuritŭ sĕ se védă valórea reală a omului.

P a v e l ŭ e unŭ băiatŭ bunŭ, sîrguinciosŭ, frumușelŭ, îșĭ urméză studiile punctuosŭ, dér sĕracŭ fiind și modestŭ totodată, nu valoréză câtŭ P e t r u, care-i îmbrăcatŭ frumosŭ, după moda cea mai nouă și — în locŭ de școlă — cercetéză teatrele, concertele, balurile. Cu deosebire lumea secsului frumosŭ are ochĭ numai pentru Petru, ér Pavelŭ rĕmâne în umbră.

Trecŭ anĭ la mijlocŭ. Pavelŭ se face omŭ. Prin diligință și crutare ajunge la stare, în timpŭ ce Petru îșĭ papă avutulŭ și cu elŭ valórea lui propriă. Toțĭ privescŭ spre Pavelŭ, căcĭ e avutŭ, și prea puținŭ din alte cause. Pe Petru toțĭ îlŭ ocolescŭ, îlŭ desprețuescŭ. Și de ce? Dóră n'ar sci și n'ar voì și acum sĕ facă voiă bună? Ba da, dér nu mai póte, nu are cu ce.

In Cremenea suntŭ doi vecinĭ, Petru și Pavelŭ. Petru avutŭ, dér guralivŭ și prostŭ, ca gardulŭ. Și totușĭ e băgatŭ în sémă, e vĕḑutŭ bine în totŭ loculŭ. Are avere, are votŭ, are încredere. Pavelŭ e unŭ omŭ istețŭ, lucrătorŭ, cumpĕtatŭ, dér născutŭ în zodiă nenorocósă, în ceasŭ rĕu. Orĭ câtŭ lucră, nu i-se adaugă două cu două; orĭ ce face nu merge înainte; orĭ ce ḑice, nu-i bine ḑisŭ.

Nastasia, nevasta lui Petru, are doi copii rĕi, rĕsfățațĭ, neascultătorĭ. Celŭ mai mare din ei, Petriță, se ridică holteeșŭ, dér nu rĕmâne o vie necălcată de elŭ, nu rĕmâne unŭ pomŭ nesburătăcitŭ de elŭ, nu-i pe hotarŭ o otavă ne păscută de boii lui. Dér vecinii se temŭ sĕ-lŭ înfrunte, că n'ar voi sĕ se facă de scârbă cu bocotanulŭ Petru, cu tatălŭ ștrengarului Petriță.

Odată cade Petriță dintr'unŭ mĕrŭ din grădina bisericei, cade și-șĭ frânge o cóstă, bolesce, tușesce unŭ anŭ de ḑile și în urmă — móre. Satulŭ se adună la priveghiu, apoi la înmormêntare și pomană. Lelea Nastasia îlŭ bocesce, îșĭ frânge mânile, stă sĕ se prăpădéscă de părere de rĕu. Muerile din satŭ plângŭ împreună cu ea. Tóte o căescŭ, tóte o compătimescŭ, tóte au câte-o vorbă bună de mângăiere pentru ea, tóte o încredințéză, că Petriță e în raiu, între ângerii Domnului, că vai ce sufletŭ bunŭ a fostŭ.

Lelea Nastasia merge la cimiterŭ, se pune pe mormêntulŭ lui Petriță și-lŭ cântă, și-lŭ bocesce:

Struțulŭ meu, bujorulŭ meu,
Cum te-a luatŭ Dumneḑeu
Dela sufletelulŭ meu!

Și vecinele o vĕdŭ, și îngenunche și ele la mormêntulŭ lui Petriță, și plângŭ și se dăolescŭ și ele, de mila lelei Nastasia, a bocotanei satului, numai vorbe bune de mângăiere au pentru ea, că e bogată.

— Safta sermanului Pavelŭ are cincĭ copiĭ, ca cincĭ ulcele. Ii ține cu lucrulŭ mânilorŭ ei și cu cruntele sudorĭ ale lui Pavelŭ. Când suntŭ în stare de a purta bâticuța după ei și trăistuța cu merindea de-a umĕru, îi dă unulŭ câte unulŭ la slujitŭ; unulŭ merge la vițeii lui Petru, altulŭ la purceii lui Nechita, altulŭ la gâscele preutesei și Safta rĕmâne numai cu cei doi mai micĭ acasă. Mulțămesce lui Dumneḑeu, că pe cei trei mai mărișorĭ i-a pututŭ sburătăci, i-a scosŭ de-asupra nĕcasului de-șĭ câștigă înși-șĭ pânea și hăinicelele.

Vine o bólă procletă în satŭ, grumăzarea, și seceră copiiĭ de-a valma. Morŭ și cei doi copii mai micĭ ai Saftei lui Pavelŭ. Biata Saftă se vaietă, se sbuciumă, îșĭ frânge mânile, stă sĕ móră împreună cu micuții ei. Muerile din satŭ o vĕdŭ, o audŭ, dér nu plângŭ împreună cu ea, nicĭ una nu află

intereselorŭ bine înţelese ale statului, care este proprietatea tuturorŭ popórelorŭ, ce-lŭ alcătuescŭ!

CRONICA POLITICA.

— 20 Martie.

Multă mâhnire a pricinuitŭ foilorŭ ungurescĭ **adunările nóstre de protestare** în potriva aşa numitei politice bisericescĭ a guvernului. Orĭ şi de câte orĭ noi Românii dămŭ semne de viaţă naţională, foile ungurescĭ strigă cu multŭ veninŭ contra nóstră, că amŭ voi sĕ agitămŭ contra statului, sĕ rĕsturnămŭ ordinea esistentă şi sĕ resculămŭ poporulŭ. Totŭ cu astfelŭ de absurdităţi vinŭ ele şi acum, când dau sémă publicului lorŭ cetitorŭ despre mişcarea, ce s'a pornitŭ în mijlocŭlŭ poporului romănescŭ contra proiectelorŭ de legĭ a căsĕtoriei civile obligatóre şi a matriculelorŭ de statŭ. Aşa, de pildă, fóia kossuthistă „Egyetértés“ scrie în numĕrulŭ sĕu dela 30 Martie unŭ articulŭ de fondŭ, în care susţine cu multă sfruntare, că adunările nóstre de protestare ar fi puse la cale de ideia dacoromânismului. Purcedêndŭ de aicĭ fóia unguréscă dice, că tocmai acéstă mişcare a Românilorŭ dovedesce, că proiectele bisericescĭ ale guvernului suntŭ de mare însemnătate pentru Maghiarĭ, decĭ ele caută sĕ fiă introduse, ca lege, cu orĭ ce preţŭ. Fóia kossuthistă se provócă apoi la nisce cuvinte ce le-a esprimatŭ conducĕtorulŭ partidei kossuthiste în dieta unguréscă, adecă d-lŭ Carol Eötvös, care apreciêndŭ proiectele guvernului, a disŭ: „Cea mai mare şi mai sfântă datoriă a nóstră este, sĕ ne întrebămŭ, că óre proiectele acestea suntŭ bune pentru asigurarea Ungariei şi a caracterului naţionalŭ alŭ statului? Apoi trebue sĕ esaminămŭ, că ele suntŭ óre potrivite pentru independenţa patriei şi a statului nostru? *Numai în rêndulŭ alŭ treilea vine întrebarea, déca ele suntŭ orĭ nu liberale?* Inaintea nóstră stau în priprimulŭ locŭ interesele maghiarimei şi basa naţională a statului, ér în locŭlŭ alŭ doilea independenţa nóstră.“ Aşadéră însuşĭ căpetenia partidei kossuthiste recunósce, că înaintea Maghiarilorŭ mai întêiu zace *independenţa* şi *interesulŭ* lorŭ şi numai după aceea interesele celorŭlalte popóre nemaghiare din statŭ. Fiă legile aduse de guvernele ungurescĭ orĭ câtŭ de asupritóre şi nedrepte pentru naţiunile nemaghiare, Ungurilorŭ nu le pasă, numai lorŭ sĕ le mérgă bine. Şi când noi Românii protestămŭ contra astorfelŭ de atentate, ce se îndréptă în potriva esistenţii nóstre, ca naţiune, totŭ foile ungurescĭ au nerusinarea sĕ strige, ca diu gura şerpilorŭ, că agitămŭ contra statului şi că vremŭ sĕ resturnămŭ ordinea esistentă.?

*

Din Parisŭ se anunţa, că **ministeriulŭ Ribot** şi-a datŭ **dimisiunea** si anume venindŭ în conflictŭ cu camera, care nu voi sĕ voteze legea pentru bĕuturile spirtuóse dupĕ cum o votase senatulŭ. Ministrulŭ de finance Tirard sĕ întrepuse pentru votarea separată a acestei legĭ. Ministrulŭ preşedinte Ribot se alăturà la propunerea lui Tirard şi accentuà necesitatea politică, de a se înţelege camera cu senatulŭ. Camera însĕ respinse acéstă propunere cu 247 contra 242 voturĭ. In urma acestui votŭ cabinetulŭ îşĭ presentà dimisiunea în mânile preşedintelui Carnot. Atâtŭ camera, câtŭ şi senatulŭ înşedinţa deséra cerură votarea unui bugetŭ provisoriu pe o lună, apoi şedinţele s'au amânatŭ până în sĕptĕmâna viitóre. Se crede, că Carnot va chiăma la putere unŭ ministeriu compusŭ totŭ din ómenĭ noi, carĭ apoi va obţine dissolvarea camerei.

*

Din Londra se telegrafiază cu data de 30 Martie: Camera comunelorŭ a primitŭ cu 163 contra 75 voturĭ **propunerea** lui Gladstone, în urma căreia guvernulŭ după sĕrbătorile Pascilorŭ în fiăcare Marţi şi Mercurĭ sĕ se pótă ocupa cu afacerile de guvernare şi *bilulŭ home rule* în fiă-care di sĕ aibă antêiătatea. Conducĕtorulŭ opositiei, lord Baefour, dise, că acéstă propunere alcătuesce unŭ atacŭ ne mai pomenitŭ în contra camerei comunelorŭ.

*

Este sciutŭ, că în Bulgaria se plănuesce **modificarea constituţiei bulgare.** Rusia a protestatŭ contra prin o notă ce-a adresat'o tuturorŭ puterilorŭ. Acum vine fóia ruséscă „*Novosti*“ şi dice, că déca protestulŭ Rusiei nu va fi băgatŭ în sémă, nu-i va rĕmâné, decâtŭ sĕ calce tratatulŭ din Berlinŭ, adecă îşĭ ia mână liberă şi dreptŭ de-a se amesteca în afacerile interne ale Bulgariei. De-odată cu acésta Bosnia şi Herţegovina, coutinuă fóia ruséscă, ar veni în starea lorŭ de mai înainte, adecă nu s'ar mai puté considera ca proviincii ocupate de Austria.

SCRISE DILEI.

— 20 Martie.

Deputaţĭ pentru sinodulŭ electoralŭ, ce se va întruni la 16 Aprilie n. c. în Blaşiu pentru alegerea noului metropolitŭ alŭ bisericei române unite, — au fostŭ aleşĭ în vicariatulŭ Făgăraşului: pentru protopopiatulŭ Veneţiei de josŭ d-nii *Demetriu Chişereanu,* capelanŭ în Făgăraşŭ şi *Maximilianŭ Receanu,* preotŭ în Vaidarecea; ér pentru protopopiatulŭ Voilei d-nii: *Nicolau Şerbanŭ,* preotŭ în Voila şi *Benedictŭ Isaicŭ,* preotŭ în Cârţa. In înţelesulŭ circularei Consistoriului archidiecesanŭ din Blaşiu, sinódele pentru alegerea acestorŭ deputaţĭ (câte doi din fiă-care protopopiatŭ) s'au ţinutŭ Joia trecută, în 18/30 Martie c., în care di s'a ţinutŭ sinodulŭ şi în vicariatulŭ Făgăraşului. Ni-se comunică însĕ, că mare parte dintre membrii sinodului dela Făgăraşŭ au fostŭ fórte nemulţămiţĭ cu mersulŭ şi resultatulŭ alegerei şi bucurosŭ ar fi înaintatŭ recursŭ sĕ céră o a doua alegere, déră din causa scurtimei timpului, deórece până la terminulŭ pentru alegerea de metropolitŭ nu mai suntŭ decâtŭ câteva dile, ei *n'au pututŭ face recursŭ.* Déca se vorŭ fi ivitŭ şi în alte tracte protopopescĭ asemenea casurĭ, avemŭ motive de a fi fórte îngrijaţĭ în privinţa modului, cum vorŭ fi representate adevĕratele interese ale bisericei române unite la viitorulŭ sinodŭ electoralŭ.

—x—

Celorŭ ce vorŭ sĕ călĕtoréscă în Romănia le atragemŭ atenţiunea asupra împrejurărei, că în dilele din urmă mulţĭ Românĭ, provĕduţĭ cu paşapórte, au fostŭ întorşĭ îndĕrĕtŭ dela graniţă sub cuvêntŭ, că paşapórtele n'au fostŭ vizate şi *din partea consulului românŭ din Budapesta.* Astfeliu au păţit'o mai mulţĭ locuitorĭ românĭ din Bonţŭ şi din Fizeşŭ, în jurulŭ Gherlei, cum şi alţĭ Românĭ din părţile ardelene, carĭ din pricina neghiobiei autorităţilorŭ ungurescĭ au trebuitŭ sĕ se întórcă îndĕrĕtŭ dela granită fiindu-le paşapórtele necomplecte. Pentru ca sĕ nu se întêmple şi cu alţĭi asemenĭ neplăcerĭ, ómenii noştri sĕ bage de sémă, ca paşapórtele sĕ fiă vizate şi de consululŭ românŭ din Budapesta, pentru ca astfeliu funcţionarii ungurĭ dela graniţă sĕ nu le pótă afla nicĭ o chichiţă.

—x—

Din Bania amŭ publicatŭ în numĕrulŭ dela 7 (19) Febr. o corespondenţă, în care s'a disŭ, că presedintele comitetului parochialŭ de acolo, *Vasile Ienchi,* a făcutŭ sĕ'i se scrie numele pe noulŭ clopotŭ alŭ bisericei, măcarcă n'arŭ avé nicĭ unŭ meritŭ pentru biserică, ba înoă ar fi omŭ cu purtare stabă. In privinţa acésta ne trimite d-lŭ Ienchi o întêmpinare, în care se dice, că numele i s'a scrisŭ pe clopotŭ nu din îndemnulŭ d sale, ci la hotărîrea comitetului parochialŭ. D-sa întotdéuna şi a ţinutŭ de datorinţă a apĕra interesele poporului românŭ şi pe câtŭ a pututŭ a şi făcut'o acésta. Câtŭ pentru purtare, afiămŭ dintr'unŭ atestatŭ oficiosŭ alŭ parochiei de acolo, că d-lŭ Ienchi e unŭ bărbatŭ „cu purtare morală fórte bună;“ ca preşedinte alŭ comitetului parochialŭ şi-a împlinitŭ datorinţa, a dăruitŭ chiar şi mai multe obiecte frumóse pentru biserică. Cu bucuriă luămŭ acéstă scire, sperândŭ, că şi în viitorŭ vomŭ avé ocasia de-a înregistra asemenĭ fapte frumóse din partea d-lui Ienchi.

—x—

Conferenţa sanitară internaţională din Dresda a terminatŭ esaminarea părţii generale a programului. Esaminarea specială se va începe după sĕrbătorile Pascilorŭ.

—x—

Invitare la *producţiunea şi petrecerea colegială* arangiată de *Societatea Sodalilorŭ români din Braşovŭ.*

Producţiunea se va ţinè Luni în *29 (10) Martie* 1893. a doua di de Pascĭ în sala „Hotelului Centralŭ Nr. 1“. Inceputulŭ la 7 óre séra. După producţiune urmézà dansŭ, începêndŭ cu „Călușarulŭ“ şi „Bătuta“. Intrarea, de persónă 60 cr. *Comitetulŭ Societăţii Sodalilorŭ Românĭ.* Bilete se potŭ căpĕta la D. D. Eremias, la Librăria Nicolae Ciurcu, la Casina Română şi sera la casă. NB. Ofertele marinimóse se vorŭ chita publice.

Programulŭ producţiunei: 1) Musica; 2) „Marşulŭ cântăreţilorŭ“, de C. G. Porumbescu, esecutatŭ de corulŭ Sodalilorŭ: 3) „Peneşŭ curcanulŭ“, de V. Alexandri, declamatŭ de V. Galŭ; 4) „Câtŭ te-amŭ iubitŭ“, de A. Flechtenmacher, esecutatŭ de corulŭ Sodalilorŭ; 5) „Herşcu boccegiu“, cantonetă de V. Alexandri. esecutată de D. Căpăţină; 6) Musica; 7) „Negustorulŭ şi Nerodulŭ“. de A. Paunŭ. declamată de G. Galŭ; 8) Uite mamă“, de G. Dima, esecutatŭ de corulŭ Sodalilorŭ; 9) Musica; 10) „*Cine a câştigatŭ*“, comedià într'unŭ actŭ, prelucrata de A. Vlaicu.

—x—

Musica orăşenéscă, va da unŭ concertŭ, Dumineca în 2 Aprilie n. c., în sala hotelului Centralŭ Nr 1. Totŭ asemenea Luni va da unŭ concertŭ în sala hotelului Europa. Inceputulŭ la ambele concerte va fi la $^1/_2$8 óre séra. Programa varietă şi interesantă.

Mulţămită publică.

Esprimămŭ mulţămita nóstră tuturorŭ acelora, carĭ au binevoitŭ sĕ ia parte la înmormêntarea neuitatului nostru părinte Ioanŭ Manole. In deosebĭ ne simţimŭ datorĭ a aduce mulţămirile nóstre On. Comitetŭ parochialŭ alŭ Bsericei Sf. Nicolae din Scheiu, On. Etorii şi direcţiunĭ a şcólelorŭ nóstre centrale, precum şi întregŭ corpului profesoralŭ, pentru distinsa onóre ce i s'a făcutŭ scumpului defunctŭ la înmormêntare. Adresămŭ în fine mulţămimirile nóstre adêncĭ tutulorŭ amicilorŭ şi cunoscuţilorŭ dela carĭ amŭ primitŭ condolenţe cu acéstă ocasiune.

Jalnica familiă.

Aiurările unui renegatŭ.

Dilele aceste unŭ renegatŭ, cu numele Geza *Kostenszky,* a scosŭ de sub tiparŭ o carte unguréscă, în care se ocupă cu *maghiarisarea poporului slovacŭ.* Foile ungurescĭ aducŭ estrase din acéstă carte pe care o recomandă atenţiunei guvernului. Reproducemŭ şi noi unŭ capitulŭ din acestŭ produsŭ alŭ minţii unui renegatŭ scuturatŭ de

---

o vorbă de mângăiere pentru ea, căcĭ — e sĕracă. Ba câte-o vecină mai „cu minte“, mai „înţeleptă“, şoptesce cumetrelorŭ: mĕ mirŭ, că se bocesce Safta lui Pavelŭ atâta! Sĕ-i pară bine, că i-a luatŭ Dumneḑeu, că sciu, că nu-i aştepta celŭ bine în lume, nu i-ar fi împunsŭ boii lorŭ, fără dóră ai stăpânilorŭ. Şi ajungŭ la urechile bietei Safte vorbele „înţeleptei“ vecine, şi 'i-se rupe inima de supĕrare şi ţipotesce câtŭ o ia gura: Adecă déca-sŭ sĕracă, n'am nicĭ dreptulŭ de a plânge după copiiĭ mei? Au nu li-am fostŭ mamă, nu cu durerĭ i-am născutŭ ca şi bogatele? Nu din munca mea i-am ţinutŭ? Nu m'au iubitŭ ei pe mine mai multŭ, decâtŭ fiiĭ bogaţilorŭ pe părinţii lorŭ? N'au fostŭ sânge din sângele meu şi trupŭ din trupulŭ meu? O lume, lume!

Atuncĭ norodulŭ se împrăştie şi pe lângă coşciugurile copiilorŭ rĕmâne numai preotulŭ cu fĕtulŭ şi cu diaculŭ şi mai câţĭ-va Ţiganĭ. Muerile clătină din capŭ şi dicŭ încetŭ: e nebună, vrednică de legatŭ....

Aşa-i în lume, câtŭ are omulŭ, atâta-i preţuitŭ, dér de multe-orĭ lumea nu scie ce face şi preţuesce spoiala mai multŭ, decâtŭ adevĕratulŭ aurŭ, splendórea-i sclipitiósă orbesce pe omŭ şi în orbiă trăesce. Dér nu de adi, de erĭ e aşa, ci aşa a fostŭ din vecĭ şi aşa va fi păn' va mai fi omŭ în lume!

I. P. R.

Unŭ omŭ fără norocŭ.

— Poveste. —

A fostŭ odată, ca nicĭ-odată. A fostŭ odată unŭ omŭ, care din ce s'a sciutŭ elŭ bunŭ sĕ aducă unŭ vasŭ de apă, sĕ biruéscă unŭ sbioaşŭ în mânĭ, totŭ cu slujba a trăită şi în urma urmelorŭ totŭ cu nimica s'a alesŭ. Din tótă viéţa lui de slujiă, nicĭ măcarŭ unŭ buhăieşŭ, cu care sĕ pótă întra între ómenĭ, nu i-se cunoscea. Sĕ te mirĭ, că nu era nicĭ beutorŭ, nicĭ era cărţaşŭ, nicĭ prădătorŭ — în urmă: era unŭ omŭ cum se cade.

De-aicĭ elŭ a socotitŭ, că-i unŭ omŭ fără norocŭ şi s'a hotărîtŭ s'o rupă odată pentru totdéuna cu o trudă de traiu ca acesta, ce n'a făcutŭ sĕ se reverse nicĭ măcarŭ o di bună asupra lui.

Scârbitŭ de viéţa lui fără nicĭ unŭ folosŭ, de tinereţele perdute fără nicĭ o vedere, s'a luatŭ sĕ-şĭ cerce norocŭlŭ în altă formă, sĕ trăéscă pe aripele lui, stăpânŭ pe ce şĭ-a cota, răbdândŭ când n'a avé ce mânca.

S'a luatŭ déră şi s'a dusŭ ca paserea pribégă din satŭ în satŭ pe unde a umblatŭ şi pe unde n'a umblatŭ, până l'a cuprinsŭ nóptea şi oboseala şi s'a băgatŭ într'o casă. Şi era atâtŭ de buiguitŭ, atâtŭ de dusŭ de-acasă de ceea ce şi-a luatŭ în capŭ a şi făcutŭ, că nicĭ a datŭ bineţe, nicĭ a grăitŭ o vorbă, ci s'a lăsatŭ numa pe o laviţă şi a totŭ şedutŭ până l'a rĕsbitŭ somnulŭ şi a adormitŭ.

Căsenii — nisce ómenĭ pacĭnicĭ şi cu sufletŭ de creştinŭ — nu i-au făcutŭ nicĭ o împotrivire, ba din ochii şi faţa lui amărîtă, când au cetitŭ durerea şi amărăciunea, ce trebue că-lŭ mistuesce în taină de nicĭ nu află cale sĕ se deschidă şi altora spre a ei uşurare, — încă îi prinserà mila şi se bucurară, că mâna lui Dumneḑeu chiar în casa lorŭ l'a povĕţuitŭ, sĕ-şĭ afle sălaşulŭ.

Diminéţa, după ce s'a sculatŭ, şi-a însematŭ o sĕcure bună şi când a vĕḑutŭ, că stăpânulŭ casei merge la pădure, s'a dusŭ şi elŭ, sĕ-şĭ agonisésoă pita pentru acea di. Totŭ aşa a făcutŭ a doua, a treia di şi'nŭ totŭ de-a rêndulŭ până către Pascĭ, când se ciuntase facerea şingurilorŭ. Cinste dela nimenea nu primia, sĕ fi fostŭ numa o lingură de păzitură. Spre vorbă, gura afară din rugăciunile de séra şi diminéţa nu şi-a deschisŭ, aşa că toţĭ sătenii diceau, că omulŭ ăsta mare obidă trebue sĕ aibă la sufletŭ.

Astfelŭ i-au cuprinsŭ sântele Pascĭ, când stăpânulŭ casei din multŭ-puţinulŭ ce i-a datŭ Dumneḑeu, după eşirea dela sânta slujbă, îlŭ grăieşce sĕ cinstéscă cu ei unŭ păharŭ de beutură, o bucată de mâncare. Şi dice: „eu ca tine omŭ, pretine, n'am vĕḑutŭ; nu-ţĭ fiă greu. Că

frigurile şovinismului infectŭ unguresc. Êtă-lŭ:

De-odată cu lăţirea culturei — ḑice jupânulŭ Kostenszky — se lăţesce şi ideia de naţionalitate şi déca grosulŭ mulţimii poporului slovacŭ a ajunsŭ la óre care gradŭ culturalŭ, atunci în mânia tuturorŭ tradiţiuniloru şi cu tótă omenia ce caracteriséză pe poporulŭ slovacŭ, totu-şi cuvêntulŭ *„Slovacŭ“* este acceaşi cu *„panslavistŭ“*.

Mişcarea de naţionalitate se lăţesce în modu fatalŭ şi ţinta ei ultimă este îmbucătăţirea statului maghiarŭ.

Din vreme ce naţionalităţile nóstre suntŭ în parte înrudite cu naţiuni, ce locuescŭ statele vecine, ele nu potŭ sĕ ţîntéscă, decâtŭ a se contopi în acele state. Astfelŭ suntŭ Sêrbii şi Românii. Croaţii şi Slovacii, pe lângă tóte că vĕdŭ, că asimilarea lorŭ cu naţiunile vecine înrudite se póte face, totuşi poftescŭ unŭ statŭ croatŭ, respective slovacŭ. Impăciuirea nóstră încheiată cu Croaţii este mărginaşă cu federalismulŭ; contra acestei concesiuni de cele mai mari din punctŭ de vedere alŭ statului, se îndréptă cu tóte acestea atacuri din partea Croaţilorŭ, ceea ce arată pericolele înţelegerii cu naţionalităţile şi nesuccesulŭ deplinŭ. Acésta este o muncă de Sisifus, care ţine până când stânca unităţii statului, în urma deselorŭ sguduiri, se dĕrîmă de totŭ.

...Şi déca pricepemŭ astfelŭ cestiunea de naţionalitate, atunci trebue sĕ mărturisimŭ, că agitatoriu naţionalităţiloru, déca lucréză din bună credinţă şi urmându curatŭ convingerei lorŭ, ei atunci nu meritŭ în generalŭ dispreţulŭ nostru cu care ni-amŭ obicinuitŭ a-i tracta, cu atâtŭ mai puţinŭ din partea nóstră a Maghiariloru în carî ideia de naţionalitate este aşa de adêncŭ înrădĕcinată şi arde c'o lumină ce dă splendóre aşa de mare.

Déca în Ungaria ar fi posibilŭ de-a se mulţumi pretensiunile naţionalităţiloru, asigurându-se în acelaşi timpŭ esistenţa şi viitorulŭ naţiunei maghiare, atunci mulţumirea acestoru aspiraţiuni ar forma o datoriă nerefusabilă pentru unŭ poporŭ, ce iubesce libertatea şi *Mocsarystii* ar avé dreptate netăgăduită.

Insĕ esistenţa rassei maghiare nu póte fi asigurată decâtŭ între marginele şi prin organismulŭ statului maghiarŭ de adi, şi astfelŭ, cea dintâiu datoriă a nóstră este contopirea acestoru marginî cu hotărele naţionalităţii maghiare, întărirea maghiarismului şi *maghiarisarea naţionalităţiloru nemaghiare cu tóte mijlócele morale permise.*

Căci sĕ ne închipuimŭ, că teritoriile locuite de Slovacî, Românî, Sêrbî şi Croaţî s'ar rupe de către ţéra mamă; óre atunci cine va mai putĕ crede, că unŭ astfelŭ de statŭ maghiarŭ ciuntitŭ ar mai putĕ esista?

Şi mişcările naţionalităţiiloru într'acolo tindŭ!

Dér chiar şi déca am concede, că cestiunea acésta ar putĕ fi resolvată conformŭ dorinţei generale prin aceea, că s'ar face unŭ statŭ federativŭ, ar mai crede cineva, că unŭ astfelŭ de statŭ ar putĕ sĕ trăéscă între imperiulŭ rusescŭ şi celŭ germanŭ? Şi-apoi o astfelŭ de federaţiune, în epoca domniei ideii de naţionalitate, nu este decâtŭ o stare de trecere séu spre o separare, séu spre o concetrare, unire.

Esenţa cestiunei de naţionalitate la noi este aşa dĕră aceea, că óre voimŭ sĕ susţinemŭ naţionalitatea maghiară şi statulŭ maghiarŭ, orî dóră dorimŭ a suferi, ca naţionalităţile sĕ-şi creeze state deosebite şi rumpându-se, ele sĕ se contopéscă în alte state?

Orî noi ne nimicimŭ, orî naţionalităţile trebue sĕ se contopéscă în noi: *tertium non datur.* Şi déca totuşi bărbaţi de statŭ inventioşi ar afla o treia deslegare, acesta nu póte sĕ fiă decâtŭ pentru timpŭ, ar fi numai unŭ armistiţiu de arme, *nici odată însĕ pace durabilă.* In luptele dintre naţionalităţi nu esistă împăciuirî; ele nu se potŭ sfîrşi decâtŭ séu prin învingerî, séu prin nimicirî totale. Déca esistă o naţionalitate, care este capabilă de-a assimila pe celelalte, atunci trebue sĕ se siléscă spre acésta; déca n'are, atunci sĕ se facă federaţiune.

Pentru noi nu se póte da decâtŭ modulŭ primŭ (adecă sĕ assimilămŭ) şi acésta trebue cu orî-ce preţŭ s'o facemŭ. Adi încă relativŭ e uşorŭ s'o facemŭ, mai alesŭ în Ungaria de susŭ, unde mişcările de naţionalitate suntŭ încă în legănŭ.

Lupta pentru esintentă! Acésta este ţinta mişcării nóstre. A o declara acésta, nu este nici o greşélă. Trebue s'o sfîrşimŭ odată cu frasele. Fiă-care Maghiarŭ trebue sĕ scie, că acésta nu este o forţă brutală, ci o datoriă neînlaturabilă ce ni-o impune susţinerea nóstră de-a face totŭ pentru contopirea naţionalităţiloru.

La balamucŭ, jupâne Kostenszky!

Adunarea generală a „Albinei.“

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Sibiiu, 31 Martie n. 1893.

Astădi, în 31 Martie n. c. s'a ţinutŭ aicî în Sibiiu a XX-a adunare generală a institutului de creditŭ şi de economii *„Albina“*. De faţă au fostŭ 25 acţionarî cu 593 acţiunî şi 194 voturî.

Raportulŭ direcţiunei constată nu numai unŭ progresŭ constantŭ în tóte ramurile de operaţiunî, ci totdeodată şi unŭ resultatŭ cu totulŭ estraordinarŭ pentru anulŭ espiratŭ. *Venitulŭ curatŭ face 86.487 fl. 37 cr.* (cu 17.350 fl. 55 cr. mai multŭ decâtŭ în anulŭ premergĕtorŭ), cu tóte că resurse însemnate au întratŭ de-adreptulŭ la fondulŭ specialŭ de reservă, care în 1892 a crescutŭ cu 31,685 fl. 96 cr. Depunerile represintă 4.867,979 fl. 41 cr., adecă aprópe aceeaşi sumă ca la 31 Decemvre 1891, cu tóte că în decursulŭ anului interesele s'au redusŭ cu $^1/_2{}^0/_0$.

Starea împrumuturiloru cu finea anului 1892 a fostŭ următórea: Cambii 2.928,799 fl. 55 cr.; creditŭ personalŭ ţĕrănescŭ 1,282,116 florinî 43 cr.; împrumuturî hipotecare 1.470,368 fl. 88 cr.; cambii cu coperire hipotecară 517,526 florinî; creditŭ de contŭ curentŭ 187,763 fl. 99 cr. etc.

Scrisurile fonciare în circulaţiune represintă 1,337,700 fl. Revirimentulŭ cassei trece peste 30 milióne florinî. Cuponulŭ de dividendă per 1 Iulie 1893 se rescumpĕră imediatŭ după adunarea generală cu 15 fl. (egalŭ 15%.) Fondulŭ specialŭ de reservă a fostŭ dotatŭ din venitulŭ curatŭ cu 17,344 fl. 84 cr. şi cu tóte că s'a creatŭ numai în anulŭ 1892, se urcă deja la 59,030 florinî 80 cr. (fondulŭ generalŭ de reservă a ajunsŭ deja în anulŭ trecutŭ la suma maximală de 100,000 fl. fixată în statutŭ.) Fondulŭ de pensiunî face astădi 62,805 fl. 25 cr.

In fine adunarea generală a realesŭ în direcţiune pe d-nii *Iosifŭ Şterca Şuluţiu* şi *George Popŭ de Băsescî*, ér în locŭlŭ rĕposatului I. G. Ioanŭ s'a alesŭ d-lŭ *Simeonŭ Damianŭ*, advocatŭ în Braşovŭ.

Pentru scopurî de binefacere s'a votatŭ suma de *4289 fl. 22 cr.*

Conchemare.

Conformŭ decisului adunării generale din anulŭ trecutŭ, ţinută în Chesinţŭ. conchemămŭ adunarea generală a *„Reuniunei învĕţătoriloru români gr. or. din tractulŭ protopopescŭ alŭ Lipovei“*, pe 31 Martie (12 Aprilie) a. c., adecă pe Mercurî după ss. Paschi în comuna Birchişŭ, la care cu onóre învitămŭ pe d-nii membri şi amicî ai şcólei.

Pentru pertractarea lucrărilorŭ amŭ statoritŭ următorulŭ:

PROGRAMŬ.

Şedinţa I. 1) La 7 óre dim. participare la chemarea „Duchului sfântŭ“ şi deschiderea adunării generale, ce se va ţinê în biserica parochială; 2) La 8 óre întrunire în şcóla d-lui învĕţătorŭ N. Vugŭ, pentru ascultarea prelegerei practice, ér după eşirea băeţiloru, va fi o conferinţă didactică asupra prelegerei ţinute; 3) La 10 óre întrunire în şcóla d-lui învĕţătorŭ I. Bugarinŭ, pentru ascultarea prelegerei practice, şi conferinţă didactică, ca în punctŭ 2; 4) După prelegerea practică, încasarea taxeloru dela membri Reuniunei şi inscrierea de membri noi; 5) La 12 óre masă comună.

NB. Domniî carî voescŭ a prândi la masa comună, suntŭ poftiţi a se insinua până la 28 Martie (9 Aprilie) la d lŭ învĕţătorŭ Ig. Bugarinŭ în Birchişŭ.

Şedinţa II. 6) La 2 óre d. p. rapórtele comitetului, cassarului şi bibliotecarului: 7) Alegerea comisiunei pentru censurarea rapórteloru; 8) Disertaţiunile, ce se vorŭ insinua, raportulŭ comisiei din punctŭ 7 şi propunerî diverse; 9) Defigerea timpului şi locului adunărei viitóre; 10) Alegerea comisiei p. autenticarea protocolului; 11) Incheerea adunării generale, — şi la 5 óre pornire spre Soborşinŭ — la gară.

Datŭ în şedinţa comitetului Reuniunei, ţinută în Lipova la 6/18 Martie 1893.

Voicu Hamsea, protopopŭ şi preşedinte. *Georgiu Iosifŭ,* notarŭ.

NB. P. T. Membri şi óspeţi, carî vorŭ veni cu trenulŭ de către Aradŭ, vorŭ fi aşteptaţi „Marţi séra“ de comitetulŭ de primire la gara din Soborşinŭ, şi duşi cu trăsurile până la Birchişŭ.

Literatură.

A apărutŭ:

Carte de cetire pentru clasa III gimnasială, reală şi pentru şcólele superióre de fete, de *Virgilŭ Oniţiu*, profesorŭ. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, în Braşovŭ. Formatŭ 8⁰ de 189 pag. Preţulŭ 1 fl.

*

In editura librăriei *Stein János* din Clusiu a eşitŭ de sub tiparŭ: **Dicţionarŭ maghiarŭ românŭ** („Magyar-román zsebszotár“) pentru şcóle şi privaţi, de *Octaviu Bariţiu*, profesorŭ gimnasialŭ în Năsĕudŭ. Ediţiunea II, îndreptată şi îmbogăţită. Formatŭ 8⁰ de 210 pag. Preţulŭ 1 fl. 40 cr.

*

„POVESTIRI“ alese şi întocmite de *Petra-Petrescu*, 1 vol. 300 pag. preţulŭ 75 cr., cu porto 80 cr. De vêndare la administraţia ḑiarului. — Totŭ aci se găsesce de vêndare de acelaşŭ autorŭ: *Studiu din economia naţională.* Despre bănci, operaţiunile lorŭ, despre efecte şi despre burse Preţulŭ 45 cr.

---

uită, luni şi ḑile au trecutŭ de când suntemŭ la olaltă, sub aceeaşi străşină, în acelaşi sălaşŭ alŭ lui Dumneḑeu şi din gura ta eu cuvêntŭ n'am auḑitŭ“.

— „Nu vorbescŭ, ḑice străinulŭ, de amărîtŭ, că mĕ vĕḑŭ omŭ fără unŭ grăunte de norocŭ în lumea asta pustiă. Scii, ce va sĕ ḑică cuvintele aste? Inţelege dĕră, că fără norocŭ am fostŭ de ce m'a născutŭ mama, căci m'a născutŭ şi a muritŭ; şi fără norocŭ am fostŭ de atunci şi până acuma, când pornitŭ pe cale lungă, sĕ-mi aflu norocŭlŭ rătăcitŭ, m'am opritŭ la voi.“

— „Ei, omule! ḑice stăpânulŭ casei, bunŭ norocŭ şi tu; de-ar avé totŭ prunculŭ ca tine, n'ar fi multă supărare în lume.“

— „Unde-i dĕră, déca nu-lŭ vĕḑŭ, sĕ-lŭ folosescŭ?“

Stăpânulŭ casei închină unŭ păharŭ de rachiu, apoi cuvêntéză astfelŭ: „ia suie-te pe casa asta şi te uită în josŭ; de vĕḑutŭ ce-i vedé? pustele întinse, gulele şi totŭ ce cuprinḑi cu ochii alŭ tĕu e, pe tine te aştéptă.“

Omului îi căḑură la inimă aceste cuvinte, nu că dóră, dér auḑise şi ĕlŭ tocândŭ de-aşa ceva şi a vĕḑutŭ, că nu are ce perde nimica, déca merge sĕ cerce. O întrebare a mai pusŭ numa: „Cum se întêmplă, că atâte bunĕtăţi sĕ fiă nestăpânite şi în drumulŭ vremiloru nime nu s'a aflatŭ, sĕ le stăpânéscă?“

— „Că s'au aflatŭ, ḑice stăpânulŭ séu, dér scii vorba, că nu-i pentru cine se gătesce, ci pentru cine se nimeresce. S'au aflatŭ la ele stăpânî câtă frunḑă, că au venitŭ crai şi crăişorî din ţerî depărtate, boerî şi domnî de tótă séma şi pleasa, dér unŭ bou mare, ce este între vite, pravŭ şi cenuşe era sĕ-i facă pe toţi, căci ḑice, că stăpânulŭ lui numa acuma s'a pornitŭ, sĕ-şi cerce norocŭlŭ rĕtăcitŭ. Na! frăţiule, şi-apoi vremea când ḑise boulŭ astea, chiar că se potrivesce cu vremea, când ai picatŭ tu la mine!“

După asta s'a luatŭ feciorulŭ în lungulŭ pustelorŭ — du-te, du-te, şi când s'a apropiatŭ de turme, vine boulŭ celŭ mare totŭ boncănindŭ gata sĕ-lŭ omóre de bucuriă. Păstorulŭ însĕ îlŭ vede şi-i strigă sĕ se ascundă sub vălău. Şi a fostŭ bine aşa, căci venindŭ boulŭ, a datŭ cu córnele sub vălău şi îndată l'a aruncatŭ până în vînĕtăile cerului. Când apoi vălăulŭ a picatŭ în josŭ, a lăsatŭ Dumneḑeu sĕ fiă aşa, că a ajunsŭ cu capĕtulŭ dreptŭ în fântână şi în fântână fiindŭ unŭ bălaurŭ cu douĕ-spre-ḑece capurî, care se bătea sĕ fiă turmele ale lui, într'o clipită l'a făcutŭ ţandurî şi pusderî. De acestŭ lucru şi boulŭ se mulcumi şi-acuma întorcêndu-se către feciorŭ, îlŭ întrébă cu glasŭ de omŭ: „flămêndŭ eştî, stăpâne?“

— „Flămêndŭ, ḑĕu, io Barna mea, că de când mĕ sciu pe lume nicî am mâncatŭ, da nicî am beutŭ sĕ-mi fi fostŭ de ticneală.“

— Ên scóte-ţi dĕră din urechea asta ceva mâncare şi beutură apoi scóte din cealaltă nisce haine şi banî, şi te gată sĕ mergemŭ la Beiuşŭ după ortaculŭ meu, că m'am urîtŭ şi eu a totŭ bate numa pustele, de mirarea altora.“

Acuma se pune feciorulŭ la mâncate, — întâia-dată dóră cu ticnéla în viéţa lui, şi după ce s'a săturatŭ şi a datŭ mulţămită lui Dumneḑeu, că tóte le-a întocmitŭ spre bine, s'a luatŭ cu Barna către Beiuşŭ totŭ vorbindŭ şi povestindŭ. Şi aveau aşa multe sĕ-şi spună unulŭ altuia, că nicî bine începută nu li-s'a părutŭ calea, când au ajunsŭ în oraşŭ.

Şi ḑice boulŭ, când se băgară în târgŭ: „caută, că lângă ortaculŭ meu stă unŭ domnŭ şi boulŭ nu-i e de vêndutŭ. Dér îi dă câtŭ a cere, că li-i prinde cu vorba.“ Cu aceste se mestecă printre târgarî şi vede de-o latură de târgŭ unŭ bou cumplitŭ, furcatŭ la córne, mai mare culcatŭ, decâtŭ ceilaţi în picióre; lângă elŭ sta unŭ domnŭ şi mĕsura târgulŭ: care s'ar potrivi soţŭ către boulŭ lui? Feciorulŭ ţine dreptŭ către dênsulŭ şi după ce îi dă cinstea, ce a gânditŭ, că i-se cuvine, îlŭ întrébă, că de vêndutŭ îi e boulŭ, şi ce-ar cere pe elŭ?

— „De vêndutŭ şi nu prea, rĕspunde celŭ întrebatŭ; după cum vorŭ fi cumpărătorii.“

— „Ce cerî pe elŭ?“

— „Nu multŭ; ecă aşa vre-o cincî sute bune.“

Feciorulŭ scóte banii; mână boulŭ la alŭ lui şi când i-a vĕḑutŭ domnulŭ pareche aşa potrivită, era sĕ-şi smulgă

Pĕcate din bĕtrâni.

O vorbă vechie românéscă ḑice de omulŭ, care cruţă fără chibzuélă, că e scumpŭ la tĕrîţe şi eftinŭ la făină. Şi n'ai de ce sĕ te mirĭ, că Românului îi vine în capŭ a ḑice aşa, pentru-că în adevĕrŭ, mai alesŭ Românulŭ, e scumpŭ la tĕrîţe şi eftinŭ la făină.

Românulŭ nu-i tocmai omulŭ, care şi-arŭ arunca banulŭ în baltă; Românulŭ îi omŭ cu cruţare. Dĕră cum cruţă elŭ? Cruţă unde n'ar trebuì cruţatŭ, şi cheltuesce din cale afară unde s'ar cădea sĕ nu cheltuéscă.

Vorba „scumpŭ la tĕrîţe şi eftinŭ la făină“ amŭ apucat'o din bĕtrâni, şi n'ar fi fostŭ rĕu, décă amŭ fi apucatŭ numai vorba. Écă anume de ce ḑicŭ eu asta:

Noi ţĕranii bunăóră, când vine vremea sĕ ne facemŭ o casă, cruţămŭ cât ce putemŭ; o facemŭ cât se póte de micuţă, pentru-că, dragă Dómne, de unde sĕ luămŭ atâta amarŭ de parale ca sĕ dămŭ pe lemnŭ destulŭ de lungŭ şi de grosŭ! Fereştile le facemŭ abia ca de-o şchiópă, că veḑĭ érna nu întră frigulŭ aşa de tare. In locŭ sĕ facemŭ fereştĭ destulŭ de marĭ şi sĕ le întocmimŭ aşa ca sĕ le putemŭ deschide când ne trebue, noi le lipimŭ în părete de nu le mai putemŭ deschide nicĭ-odată; şi nu-i destulŭ cu atâta, că-sŭ prea micĭ, femeile le mai ungŭ pe de laturĭ din ce în ce totŭ mai multŭ şi décă se sparge vre-unŭ ochiu, îlŭ cârpescŭ cu draniţă, aşa că suntŭ multe case în carĭ, décă întri, ţi-se pare, că te-ai băgatŭ într'unŭ sacŭ şi te uiţĭ pe o bortă afară.

Sórele, aerulŭ şi apa suntŭ în ḑiua de aḑĭ încă unicele lucrurĭ, pentru carĭ nu ne cere nime nicĭ unŭ birŭ şi de carĭ ne putemŭ folosi cât ne place.

Omului, vitei şi plantei le trebue numai decâtŭ lumină, aerŭ şi apă. Vita o simţesce acésta şi se trage singură la lumină şi aerŭ próspĕtŭ; planta totŭ aşa, pentru-că ea din adênculŭ pământului străbate brazda şi ese la lumină şi la aerŭ. Dĕră omulŭ nu-şĭ prea bate capulŭ ca sĕ aibă cât se póte de multă lumină şi aerŭ próspĕtŭ în casă.

Mai alesŭ érna, când ne ghemuimŭ toţĭ într'o casă, când mai astupămŭ ferestrile cu snopĭ de paie şi când nu mai deschidemŭ nicĭ uşa ca sĕ cruţămŭ lemnele, se arată urmările cele rele ale cruţării nechibzuite, se arată câtŭ de scumpĭ suntemŭ noi la tĕrîţe.

Bólele cele multe de capŭ şi de ochĭ, umflăturile, frigurile, rîia şi altele, tóte aceste arată, că noi cruţămŭ unŭ carŭ de lemne şi vreunŭ leu doi, ce-arŭ trebui sĕ-i dămŭ pe fereştĭ marĭ, dĕră nu scimŭ cruţa sănĕtatea nóstră şi a copiilorŭ noştri, va sĕ ḑică suntemŭ eftinĭ la făină.

In ale mâncării încă scimŭ cruţa. Şi acolea suntemŭ eftin la făină. Sĕ vedemŭ cum alegemŭ şi cum cruţămŭ:

Mascurii, găinile, untulŭ, ouĕle, brânza, laptele le ducemŭ la târgŭ şi le vindemŭ altora, ĕră noi singurĭ ne mulţumimŭ cu barabule, cépă, pepenĭ şi usturoiu. Dreptŭ că nu-sŭ de lăpădatŭ nicĭ aceste mâncărĭ şi-sŭ bune şi ele, dĕră de ce sĕ dau eu smântâna şi untulŭ streinului şi eu sĕ mănâncŭ numai chişlécului şi zărului?

Din când în când ne scapă şi nouĕ sĕ mâncămŭ mai boeresce, ne înfruptămŭ şi noi cu carne, untŭ şi brânză. Dĕră când o facemŭ acésta? In ḑile de lucru? atuncĭ când ni-se lipesce cămaşa de spate şi când amŭ trebui sĕ mâncămŭ mai bine şi mai multŭ decâtŭ orĭ-cândŭ? Dómne feresce! Atuncia suntemŭ mulţumiţĭ décă avemŭ o ólă de borşŭ cu barabule orĭ cu fasole. Dér cruţămŭ, cruţămŭ şi bucatele şi timpulŭ, că dóră femeea n'are când sĕ stea totŭ la gătitulŭ mâncărilorŭ.

De aceea în ḑi de Duminecă orĭ de sĕrbătóre nu mai cruţămŭ, că dóră amŭ cruţatŭ destulŭ o sĕptĕmână întrégă. Tocmai atuncĭ când nu lucrămŭ şi când ne-amŭ puté mulţumi cu puţinŭ, mâncămŭ până nu mai putemŭ sufla.

Avêndŭ a face o cale lungă, omulŭ îşĭ hrănesce bine calulŭ, îi dă mai multŭ fênŭ şi ovĕsŭ ca de altă-dată, ca sĕ fie în putere.

Boulŭ, care ară, capĕtă în ḑiua aceea mai multă şi mai bună hrană ca sĕ nu se slăbéscă. Dĕră omulŭ singurŭ face pe dosŭ, ca şi când numai vitei i-ar trebui la lucru mâncare bună, ĕră omului nu.

Fiind atâtŭ de cruţătorĭ, că ne rupemŭ bucăţica cea bună dela gură ca sĕ o vindemŭ şi sĕ facemŭ parale, amŭ puté crede, că în fiecare casă ţĕrănéscă trebue sĕ fie unde-va într'unŭ unghierŭ o ladă mare, ferecată şi plină de banĭ. Da, ladă mare, ferecată şi plină de banĭ aflămŭ din satŭ în satŭ, căcĭ noi cruţămŭ şi strîngemŭ sudórea şi chiverniséla nóstră într'o ladă, numai, veḑĭ pĕcatele nóstre, lada ceea nu o ţinemŭ pe patŭ în fundulŭ casei nóstre, ca sĕ nu ni-o prede hoţii, ci o ţinemŭ la jupânulŭ Herşcu.

Acei câţĭ-va lei, ce-ar fi trebuitŭ sĕ-i dămŭ pe fereştrĭ marĭ când ni-amŭ făcutŭ casă, i-amŭ turnatŭ în lada jupânului Herşcu, că dóră trebuia sĕ ne cinstimŭ lucrătorii şi încă aşa, scii ca sĕ ne mérgă vestea, că nu suntemŭ sgârciţĭ.

Puişorii, ce i-a făcutŭ femeea ba pe gobăi, ba pe ouĕ orĭ lapte, încă nu se cade sĕ-i ţinemŭ acasă, ci sĕ-i ducemŭ acolo, unde amŭ mai dusŭ şi mulţĭ alţĭ.

In locŭ sĕ ne cumpĕrămŭ mâncărĭ bune şi hrănace, noi dămŭ banii pe rachiu şi ḑicemŭ, că numai acelŭ păharŭ de rachiu ne mai ţine încă. Mâncare bună nu ni-i numai decâtŭ, dĕră rachiu trebue sĕ avemŭ. Şi décă ne ḑice cineva că nu facemŭ bine aşa, că ne perdemŭ mintea, sănĕtatea şi averea, noi îi retezămŭ: „Aşa ne-amŭ pomenitŭ din moşi-strămoşi, şi rachiulŭ îi dóră pentru noi, nu pentru boi“!

Da, rachiulŭ e pentru noi şi banulŭ pentru jupânulŭ Herşcu. De aceea îi si nevoia, ruşinea, sĕrăcia, totŭ felulŭ de bóle şi de nenajunsurĭ totŭ pentru noi, ĕră sudórea nóstră, fericirea copiilorŭ noştri, pământulŭ nostru, cinstea şi avuţia nóstră pentru jupânĭ, carĭ ne batjocorescŭ până într'atâta, că zugrăvescŭ pe uşile crâşmelorŭ câte-unŭ Românŭ cu unŭ şipoiŭ de cea bulércă în mână jucându într'unŭ picĭorŭ.

Aşa amŭ apucat'o din bĕtrâni şi amŭ adus'o până la atâta, că astăḑĭ ţĕranulŭ a ajunsŭ sĕ fie icóna beţiei întocmai aşa, cum îi bunăóră vulpea icóna vicleniei şi măgarulŭ icóna lenii.

(*„Deşteptarea“*)

Arta de a trăi.

După *Stugau*, de *Camilŭ B...*

Desperare, sinucidere.

E óre sinuciderea în orĭ ce casŭ condamnabilă, séu că se ivescŭ în viéţă casurĭ, în carĭ e îndreptăţită, séu scusabilă? Câte nu s'au vorbitŭ şi scrisŭ deja despre acéstă cestiune, şi cu tóte acestea ea încă e actuală! Mai multŭ din bună credinţă, decâtŭ din convingere, se susţine din partea celorŭ ce condamnă necondiţionatŭ sinuciderea, că: omului nu-i e permisŭ sĕ-şĭ ia viéţa, pentru-că nu elŭ şi-a dat'o, că se recere mai multŭ curagiu şi putere a suporta viéţa, decâtŭ a şi-o ridica de bună voiă; că celŭ ce se sinucide, e în totŭ casulŭ unŭ omŭ laşŭ, slabŭ de caracterŭ, nemoralŭ şi fără religiune.

Cu afirmărĭ atâtŭ de arbitrare, cu argumente aşa slabe, cu greu va fi în stare sĕ abată cineva pe unŭ omŭ dela pasulŭ înfricoşatŭ alŭ nimicirei de sine; nu sofisme, ci adevĕrulŭ şi raţiunea trebue sĕ fiă confrontate. Noi nu esităm nicĭ unŭ momentŭ de-a considera sinuciderea în anumite înpregiurărĭ ca perfectŭ îndreptăţită, şi a ne espune motivele în privinţa acésta.

Fără îndoélă, că omulŭ însu-şĭ nu şi-a datŭ viéţa, dér tocmai pentru aceea nicĭ nu e îndatoratŭ sĕ o păstreze. Cine ar puté impune cuiva obligamentulŭ legalŭ, de a primi unŭ darŭ, fiă elŭ chiar celŭ mai preţiosŭ? Din însa-şĭ însĕmnătatea cuvêntului dér se vede, că dăruitorulŭ şi primitorulŭ suntŭ în acestŭ actŭ cu totulŭ liberĭ, unulŭ întru a da séu a nu da, ér celalaltŭ întru a primi séu a nu primi. Deórece viéţa ni-s'a datŭ într'unŭ timpŭ, în care nu eramŭ în stare sĕ judecămŭ despre valórea séu nevalórea ei şi prin urmare nicĭ nu eramŭ în stare sĕ refusămŭ darulŭ, apoi trebue sĕ avemŭ dreptulŭ, ca din momentulŭ, în care suntemŭ noi în stare de a hotărî asupra faptelorŭ nóstre, sĕ dispunemŭ de ea precum ne convine. Dér chiar şi în casulŭ, când darulŭ nu ni-s'ar fi datŭ în starea de minorenitate, ci décă l'amŭ fi primitŭ în stare de maiorenitate şi amŭ fi declaratŭ formalŭ, că-lŭ primimŭ, totuşĭ dreptulŭ nostru de liberă dispositiune nu ar fi prin acésta alteratŭ. Pentru ce ar trebui sĕ păstrămŭ unŭ darŭ, care a încetatŭ a mai fi pentru noi unŭ bunŭ?

Décă argumentulŭ, că nu e iertatŭ a lua ceea ce nu i-s'a datŭ, ar fi necontestabilŭ, atuncĭ nicĭ justiţiei nu i-ar fi permisŭ a dispune pedépsa cu mórte; atuncĭ n'ar fi permisŭ a purta nicĭ rĕsbóie, pentru-că viéţa criminalului osîndituŭ la mórte, şi vieţa a mii de soldaţĭ bravĭ, ce se sacrifică, nu i-a fostŭ dată unuia de către judecătorĭ şi nicĭ celorlalţĭ nu i-a fostŭ dată de către domnitorŭ.

Mai multŭ: se întêmplă ḑilnicŭ, că ómenĭ în deplină putere a etăţii lorŭ, într'unŭ timpŭ când ei îşĭ iubescŭ viéţa, când ei suntŭ mai folositorĭ pentru familia lorŭ, pentru statŭ şi pentru societate, îşĭ pierdŭ viéţa nu prin decisiunea matură a unui colegiu de judecătorĭ, ci prin nisce accidente miserabile ale vieţei; sĕ fiă óre permisŭ unei ţigle, ce cade de pe coperişŭ, unui cocişŭ neghiobŭ, unui cantonierŭ lăsătorŭ, unui cazanŭ ce esplodéză de-a comite ceea, ce mie îmĭ e interḑisŭ?

Şi mai departe: Animalulŭ sufere mórtea, dér elŭ nu o cunósce şi nu se teme de ea. Singurŭ numai omulŭ scie,

---

pĕrulŭ din capŭ, că l'a vêndutŭ şi nu mai bine, a umblatŭ sĕ i bată elŭ păreche.

Acuma suflă Barna înapoi şi vilueşce după sine unŭ carŭ cu jugulŭ de ferŭ, cu ruda de ferŭ, cu lăturóiele, cu tóte de ferŭ până 'ntr'unŭ cuiu, şi ḑice cătră feciorŭ: „unde ne-omŭ opri noi de bună voiă, acolo ne opresce; de cătră alte gândurĭ, culcă-te în carŭ şi dormì.“

S'au luatŭ apoi boii şi s'au dusŭ-dusŭ până într'unŭ oraşŭ unde, şedea unŭ împĕratŭ şi în capĕtulŭ oraşului s'au opritŭ dinaintea casei unei babe. Aicĭ a cerutŭ şi a primitŭ sălaşŭ şi au rĕmasŭ peste nópte. Boii s'au desprinsŭ de bunăvoiă, ĕră elŭ s'a culcatŭ înaintea lorŭ.

Diminéţa ḑice Barna, sĕ scótă o iagă de răchiă din ureche, apoi sĕ cinstéscă pe baba pentru sălaşŭ şi sĕ o trimită la împĕratulŭ, sĕ-i cĕră fata de soţiă.

— In mare neamŭ vré sĕ mĕ bage Barna, — cugetă feciorulŭ, dér n'a ḑisŭ nimica, căcĭ cunoscea puterea boului. Scóte iaga, cinsteşte pe baba şi o trimite la împĕratulŭ în peţite, că étă cum şi cum i-a datŭ Dumneḑeu unŭ feciorŭ.

Se duce baba cum 'i vêntulŭ şi nu bine dă binele, dă-te tu oblu la soliă. Impĕratulŭ însĕ trage unŭ scaunŭ şi o poftesce mai nainte, că dóră i-se şi cădea ca pe móşa pruncilorŭ sĕi, apoi o îmbie sĕ şédă.

— „Cele mai de multe-orĭ am făcutŭ, ḑice baba, dér acum am venitŭ sĕ cerŭ.“

— „Şi ce-i cere baba nóstră?

— „Da ḑĕu eu, înălţate împĕrate, am venitŭ sĕ cerŭ pe fata înălţatului împĕratŭ, că mi-a datŭ Dumneḑeu unŭ feciorŭ de însurare.“

— „Slobodu i, babă, a cere — ḑice împĕratulŭ, că mai umblat'au feciorĭ de mălaiu la fete de craiu. Incóle, babă, décă nu glumescĭ, eu fata ţi-oiu da, décă feciorulŭ tĕu a face pe diminéţă dela uşa ta până la a mea unŭ podŭ de aurŭ cu grindelele de aurŭ. In totă podéua pomĭ, în totŭ pomulŭ felŭ de paserĭ; diminéţă, când m'oiu scula, sĕ mĕ scolŭ în toiulŭ paserilorŭ.“

Acuma baba se supĕră. Merge acasă.

— „Cum e babă?“ întrébă feciorulŭ.

— „Lasă, fĕtulŭ meu; mai bine nu am vrutŭ merge.“

— „Cum?“

— „Aşa, că a poruncitŭ sĕ-i facĭ pe diminéţă dela uşa mea până la uşa lui unŭ podŭ de aurŭ cu grindelele de aurŭ. In totă podéua pomĭ, în totŭ pomulŭ felŭ de pasere; diminéţa, când s'a scula, sĕ se scóle în toiulŭ paserilorŭ.“

— „Tăceţi, ḑice boulŭ; culcaţi-vĕ şi durmiţĭ, că a fi.“

Când a fostŭ diminéţă, étă podulŭ se întindea minunatŭ dela baba la împĕratulŭ.

— Ĕn pasă, ḑice boulŭ cătră feciorŭ, cu o iagă la babă, tocmiţi-vĕ inima şi o mână ĕră.“

Tórnă baba odată, tórnă, tórnă, apoi se gată cu nisce póle împăturate, cu cisme roşii şi du-te pe podŭ totŭ scârţăindŭ. Ce a fostŭ fálósă ierĭ, precum era acum! Şi nu se ţinea mai tare, decâtŭ că l'ar fi făcutŭ chiar ea în puterea ei. Acuma nicĭ nu mai umblă cu cererile, ci începe vorba chiar dela „cum v'aţi socotitŭ, înălţate împĕrate, da-i-ne fata orĭ ba?“

— „Nicĭ acuma nu îţi căpĕta-o ḑice împĕratulŭ, până n'a face feciorulŭ tĕu încă unŭ lucru.“ I-a arătatŭ după aceea unŭ munte totŭ de pétră şi altulŭ cu pădurĭ. „Veḑĭ, babă! ala pe diminéţă sĕ fiă cu viă, celalaltŭ sĕ fiă cu grâu. Din ăsta sĕ mâncŭ pită caldă, din cela sĕ béu vinŭ nou.“

Baba ĕră se supără şi se bruméză şi se duce 'napoi.

— „Cum ai umblatŭ?“ întrébă feciorulŭ.

— „Aşa şi aşa“ şi-i spune, ce poruncă mai are sĕ împlinéscă.

„Liniştiţi-vĕ, ḑice boulŭ, că a fi, şi s'au datŭ somnului cu toţii.

Diminéţa vine unŭ feciorŭ de acolo cu o pită, vine altulŭ dincóce cu o buteliă de vinŭ. Impĕratulŭ vede, că trebue, sĕ le dea fata.

Baba abia aştéptă sĕ ajungă la curte şi apoi na-ţi-o în casa cu uşa în spate, neîndoindu-se, că rĕspunsulŭ la întrebarea ei: „ce-a fi înălţate împĕrate, venim după fată?“ ar puté sĕ fiă altulŭ decâtŭ: „décă acésta e voia Tatălui, poftiţi.“ Impĕratulŭ însĕ i-a rĕspunsŭ, că nu-şĭ dă fata nicĭ cum, ci îşĭ trimată feciorulŭ, că pentru lucrurile lui, i-a plăti, ce a cere.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

că *trebue* sĕ móră. Acéstă sciinţă, grozavă, care alături cu energiculŭ amorŭ pentru viéţă, pe care natura l'a săditŭ în pieptulŭ nostru, e paralisată numai prin aceea, că noi scimŭ: cumcă nu numai *trebue* sĕ murimŭ, ci că şi *putemŭ* muri. Pentru ce ni-s'ar fi datŭ în mână mijloculŭ de a termina suferinţele nóstre, când ele ajungŭ insuportabile, când în acelaşi timpŭ ni-ar fi interdisŭ a ne şi folosi de elŭ? A trebui sĕ primescă viéţa fără sĕ fi cerutŭ viéţă e destulŭ de rĕu; a trebui sĕ morĭ fără sĕ fi cerutŭ mórtea, e mai rĕu; a trebui sĕ iubescĭ viéţa în prevederea morţii e şi mai rĕu; a posede mijloculŭ de a curma suferinţele tale pe lângă deoblegămêntulŭ de a nu te folosi de elŭ, ar fi crudŭ. Cine va oferi unui însetatŭ apă şi tot-odată îlŭ va opri sĕ bea?

Despre îndreptăţirea de-a ne lăpăda de viéţă, décă ea ni-a devenitŭ o sarcină insuportabilă, nu încape nicĭ o îndoélă. Ba nu ne sfiimŭ a declara acestŭ dreptŭ de celŭ mai importantŭ dintre drepturile naturale, cu carĭ a fostŭ dotatŭ omulŭ, de unŭ dreptŭ, care în modŭ esenţialŭ inprimă fiinţei omenescĭ sigilulŭ demnităţii şi libertăţii sale individuale.

Altă întrebare e apoi, décă acestŭ dreptŭ nu aparţine de categoria acelora, la a cărorŭ esercitare renunţă omulŭ cu mintea sănĕtósă. Décă unŭ omŭ îmĭ datoresce banĭ pe cambiu şi elŭ nu-şĭ achită cambiulŭ la scadenţă, atuncĭ fără îndoélă, că am dreptulŭ de a-lŭ protesta şi apoi a cere esecuţiunea asupra averei sale şi chiar a-lŭ închide, dér unde e sîla, ca sĕ mĕ constrîngă a-şĭ esecuta acestŭ dreptŭ?

In câtŭ privesce aserţiunea, că după împregiurărĭ se recere mai multŭ curagiu pentru de-a suporta viéţa, decâtŭ a căuta mórtea, apoi aceea de sigurŭ e prea bine fundată; a conclude însĕ din acésta, că celŭ ce se sinucide între orĭ ce împrejurărĭ e unŭ omŭ laşŭ şi nemoralŭ, însemnéză a nu judeca logicŭ. Totŭ aşa de bine s'ar puté afirma, că celŭ ce prefere o viéţă plină de ruşine unei morţĭ de bunăvoiă, ar trebui sĕ fiă tocmai pentru aceea unŭ bărbatŭ curagiosŭ, cu putere morală şi religiósă, ceea ce însĕ se află în contradicere cu sute de casurĭ practice.

Feriţi-vĕ decĭ voi, suflete prea virtuóse, a condamna fără pardonŭ pe celŭ ce se sinucide. Pasulŭ din viéţă la mórte nu e uşorŭ. Teribilă trebue sĕ fiă acea situaţiune, care înarmézămâna unui omŭ cu cuţitulŭ tocmai în contra sa; pentru că resortulŭ instinctivŭ de a-şĭ conserva viéţa, e aşa de puternicŭ, încâtŭ desperarea îlŭ póte cuprinde numai după o luptă înspăimêntătóre.

(Va urma.)

ECONOMIA.

Céra de altuitŭ.

(Urmare.)

Décă cumva ar dori cineva sĕ facă alte soiurĭ de alifiă, decâtŭ cele arătate de mine mai susŭ, bucurosŭ îi dau îndrumărĭ, după cum vĕdui pe alţii făcêndŭ, orĭ după cum cetîi prin cele cărţĭ de pomăritŭ. Aşa d. e. ar fi receptulŭ următorŭ:

Topimŭ în cratiţă colofonium séu rĕşină veneţiană, apoi o luămŭ de pe focŭ şi turnămŭ în ea încetinelŭ spirtŭ, până amŭ turnatŭ de patru-orĭ p'atâta spirtŭ, pe câtă céră veneţiană amŭ fostŭ pusŭ; apoi mai amestecămŭ o leacă şi alifia este gata. Acéstă alifiă se folosesce totŭ în stare fluidă. Din ea ungemŭ rana pomului cu o péná de lemnŭ şi îndată ce ajunge acolo se întăresce.

Mai eftină însĕ de câtŭ acésta şi érăşĭ fórte bună alifiă este următórea:

Topimŭ rĕşină curată 20—25 decagrame, albă orĭ négră, mai bună este însĕ cea négră ce o folosescŭ ciobanii. Topirea sĕ se întêmple încetŭ, într'unŭ vasŭ pusŭ pe unŭ focŭ numai din cărbunĭ. Când e răşina topită bine, o luăm de pe focŭ şi o amestecămŭ bine cu 4—5 decagrame de spirtŭ rectificatŭ, (îlŭ căpătămŭ mai curatŭ în apotecă sub nume de *spiritus vini rectificatissimus*), şi alifia e gata şi se póte păstra anĭ întregĭ în vase închise de pleu (tinichea), rĕmânêndŭ curgĕtóre, dér cum o punemŭ pe pomĭ, îndată se întăresce. Acésta e fórte bună, ba la mulţĭ le mai place decâtŭ cea solidă (vîrtósă), ce o folosescŭ eu, dicêndŭ, că albinele nu o cară şi fiindŭ fluidă se póte lucra cu ea mai repede şi mai bine decâtŭ cu cea solidă; apoi mai dicŭ, că delăturămai sigurŭ aerulŭ dela rana pomului şi loculuŭ altuitŭ nu trebue învĕlitŭ cu pânză.

Póte şi credŭ, că au dreptate cei ce laudă atâtŭ de tare alifia fluidă, dér eu rĕmânŭ totuşĭ pe lângă ceea ce se face după receptulŭ întâi, descrisŭ într'acestŭ tractatŭ. Póte că e numai deprinderea, ce mĕ face a nu umbla după alte specii de alifiă, dér — spunêndŭ cea dréptă — eu multe soiurĭ de alifiă am cercatŭ, dér nicĭ cu unŭ soiu nu-mĭ place a lucra, ca cu cea solidă. Pe acésta o punŭ în busunarŭ, alăturea cu briceagulŭ şi cu câte-va crenguţe nobile, mai iau câteva sdrenţe cu mine şi apoi altuescŭ, fiă josŭ lângă pământŭ, fiă susŭ în coróna arborelui. Apoi că se cam lipesce de degete, e dreptŭ, dér apoi a datŭ Dumnedeu apă, le spălămŭ şi-i bine. Altcum şi aci ca la alte multe lucrurĭ, dicŭ: Cercaţĭ tóte, şi ce-i mai bunŭ alegeţĭ!

La cestiunea Pomăritului.

Stimate D le Redactorŭ! Articolii diarului D tale în cestiunile pomăritului, grădinăritului şi legumăritului, aducŭ înainte multe învĕţăturĭ bune şi folositóre pentru poporŭ. Meritulŭ principalŭ este, că se tractézăaceste materii într'unŭ stilŭ popularŭ şi lesne de înţelesŭ şi pentru aceia, carĭ altcum puţinŭ suntŭ iniţiaţĭ în ele.

Spre a ajuta şi din parte-mĭ încâtva, ca sĕ se ajungă bunulŭ scopŭ, ce-lŭ urmărescŭ colaboratorii d-tale economicĭ dă-mĭ voiă sĕ reflectezŭ la unele espunerĭ din tractulŭ privitorŭ la studiulŭ pomăritului.

Vorbindŭ despre locul, unde ar fi a se planta diferiţii pomĭ, corespondentulŭ d tale susţine, că prunii, cireşii şi nucii s'ar potrivi în deosebĭ sĕ fiă plantaţĭ în locurile prundóse. Locurile prundóse însĕ — înţelegŭ astfelŭ de locurĭ, carĭ în fundamentulŭ lorŭ se compunŭ din petrişŭ şi a cărorŭ suprafaţă numai este acoperită cu ceva pământŭ încă ne rodicorŭ—în genere nu suntŭ apte, casĕ fiă săditecu póme din simpla causă, pentru-că gingaşele rădăcinĭ ale pomului nu potŭ străbate în stratulŭ de petrişŭ, nicĭ nu află acolo nutremêntulŭ recerutŭ. Şi astfelŭ unŭ pomŭ, în atare locŭ plantatŭ, mai curêndŭ séu mai târdiu va trebui sĕ péră.

Nu voiu însĕ prin acésta sĕ dicŭ, că în atarĭ locurĭ absolutŭ sĕ nu se planteze pomĭ. Se potŭ planta; numai câtŭ înainte de plantare trebue sĕ se facă găurĭ celŭ puţinŭ de 1 metru afunde şi totŭ atâtŭ de largĭ, acelea sĕ se umple cu pământŭ bunŭ şi apoi în acelea sĕ se planteze pomulŭ.

Avêndŭ în vedere feliuritele speciĭ de pomĭ, corespondentulŭ d tale are dreptate atuncĭ, când susţine, că pentru locurile umedóse şi petróse se potrivescŭ cu deosebire prunii. Cireşilorŭ însĕ, vişinilorŭ, nucilorŭ şi persecilorŭ le place mai bine locul mai uscatŭ şi pe dealŭ; mai cu sémă décă pământulŭ în compoziţia sa conţine varŭ, care este o necesitate peutru aceste specii de pomĭ şi chiar şi pentru prunĭ, spre construirea simburilorŭ din fructe.

Merilorŭ şi perilorŭ le place mai bine la locŭ aşedatŭ, mănosŭ şi adăpostitŭ; însĕ în speciile acestea decide mai multŭ soiulŭ. Suntŭ soiurĭ de mere şi pere, carĭ absolutŭ nu suferŭ pământulŭ umedosŭ séu chiar udŭ, apătosŭ: suntŭ érăşĭ altele, carĭ numai în pământŭ umedŭ producŭ fructele cele mai delicate. De aceea la plantarea unui pomŭ de unŭ soiu mai delicatŭ, plântatorulŭ trebue sĕ-şĭ tragă bine sémă cu recerinţele soiului, ce voesce sĕ planteze, décă nu voesce ca mai târdiu sĕ secere totŭ numai desamăgirĭ.

Trecêndŭ la capitolulŭ, ce tractézăde altoitŭ, trebue — şi nefiindŭ filologŭ — mai întâiu sĕ observŭ, că corespondentulŭ d-tale necorectŭ scrie *altuitŭ*, în locŭ de *altoitŭ*. Tótă lumea dice *„altóie“* şi nu *altuie*. Şi cuvêntulŭ se derivă verosimilŭ dela *aldoii*.

Dér sĕ lăsămŭ substantivele, după disa înţeleptului Braşovului, şi sĕ ne întórcemŭ ér la *nervus rerum*! Aci aflu, că corespondentulŭ d-tale nu face deosebirea recerută între „altoitulŭ“ şi „nobilitarea“ pomului. Sub „nobilitare“ se înţelegŭ tóte modurile de a preface din unŭ pădureţŭ, unŭ pomŭ, va sĕ dicăunŭ arbore nobilitatŭ. Altoirea însĕ nu cuprinde în sine şi ocularea, ci acésta din urmă e o deosebită specie a nobilitărei.

De aceea nu putemŭ dice, că se altoesce primăvéra şi véra; căcĭ véra numai se ocnléză. Altoirea se face primăvéra şi tómna; adecă atuncĭ, când se înalţă şi apoi ér când se retrage mustulŭ în pomĭ. Ocularea totŭ asemenea se face primăvéra cu aşa numiţii *ochĭ vii*, şi apoi spre tómnă cu *ochĭ dormitanţĭ*. Véra, în puterea verei, nu se nobilitézăde locŭ; căcĭ chiar şi ocularea, despre care se dice, că se face véră, se póte aplica cu succesŭ numai dela mijloculŭ lui Augustŭ până la fiuea lui Septemvre. adecă pe când mustulŭ din pomĭ se află deja în retragere.

Mi-a bătutŭ la ochĭ, că corespondentulŭ d-tale, vorbindŭ despre cele mai practice sisteme de altoire, nu amintesce nimicŭ despre aşa numita *altoire în cóste* séu *latură* şi despre *ablaectare*, — sisteme acestea de celŭ mai mare preţŭ practicŭ, mai cu sémă pentru cei puţinŭ iniţiaţĭ în lucru.

Voiu reveni la acestea, după ce d-lŭ corespondentŭ va fi tractatŭ în specialŭ deosebitele sisteme de altoitŭ, numite de dênsulŭ. Pentru astă dată mai reflectezŭ decĭ numai la întrebarea, că ce este şi ce nu e de altoitŭ?

Aci de locŭ nu mĕ potŭ declara înţelesŭ cu cele susţinute de d-lŭ corespondentŭ; că adecă prunii, nucii şi persecii n'ar trebui altoiţĭ, fiindcă aceştia s'ar puté prăsi şi din rădăcinĭ şi respective din simburĭ.

Din rădăcinĭ se producŭ totdéuna aceiaşĭ pomĭ, carĭ au produsŭ rădăcinile, va sĕ dică, décă rădăcinile suntŭ dela unŭ pomŭ nenobilitatŭ bunŭ, atuncĭ şi pomulŭ, care se prăsesce din rădăcinĭ,

---

De acestŭ răspunsŭ s'au brumatŭ cu toţii, dér mai alesŭ Barna şi îndată dice către feciorŭ, sĕ-i prindă la carŭ şi sĕ céră la împĕratulŭ numa atâta, câtŭ o putea duce cu ei odată.

Impĕratulŭ şi veselŭ şi mai pe gândurĭ, căcĭ oricum, unŭ gândŭ nu putea sĕ-lŭ împace: puterea feciorului, vré sĕ-lŭ cinstéscă împĕrătesce şi apucêndŭ dela ce avea mai scumpŭ, chiar însuşĭ începe a încărca.

Dér acuma Barna totŭ suflă înapoi şi lungesce carulŭ; Lamba totŭ dă din piciorŭ şi-lŭ totŭ lărgeşte. Impĕratulŭ totŭ încarcă până şi-a pusŭ totŭ ce-a avutŭ cu linguri cu furcuţe şi încă totŭ nu s'a umplutŭ numa şerigla dinainte.

— „Nu ai altele înălţate împĕrate?“

— „Nu.“

— „Mai pune.“

— „N'am ce“.

„Acuma — dice Barna — trage-ne ciaulŭ, sĕ luămŭ curtea şi casarmele.“

Feciorulŭ îi trage ciaulŭ şi-şĭ implântă Barna cornulŭ pe sub curţĭ sĕ le iee.

„Ho! strigă atuncĭ împĕratulŭ, nu stricaţĭ, ce-i tomnitŭ, că vĕ dau fata.“

Nĕcasulŭ l'a plecatŭ şi pe elŭ şi bine nu iesŭ vestirile, le face o nuntă, câtŭ a sunatŭ peste ţerĭ şi mărĭ.

Tinerii trăiau bine până la o vreme, celŭ puţinŭ aşa se vedea.

Intr'o di însĕ dice Barna: „noi acuma, stăpânulŭ nostru, ni-amŭ plinitŭ traiulŭ şi diregĕtoria, lipsă de noi nu mai este, vomŭ peri. Dér tu ne îngrópă pe noi aşa cum suntemŭ, eu de către omŭ, Lomba de brézdă, că din noi vorŭ ieşi doi paltinĭ ca turta cea de ceară şi tu te potĭ da pe ghicite cu grofĭ şi baronĭ, din ce amŭ crescutŭ, că décă ţi-a slugi minte bună, multe comorĭ potĭ sĕ dobândescĭ.“

Nu multŭ după acésta boii au muritŭ şi i-a îngropatŭ în fundulŭ grădinii; din ei au crescutŭ doi paltinĭ frumoşĭ fără păreche, şi elŭ a trimisŭ cărţĭ pe lume şi ţéră, sĕ vină boerii pe ghicite. Care a ghîci: a lui sĕ fiă binele totŭ; lui sĕ i punămă straiţa în grumadĭ, în ea două bicaşéuĕ şi sĕ-lŭ slobódă tutŭ şi mutŭ pe pădure.

La cărţile trimise se strîngŭ boerii din câte patru cornurĭ ale lumii şi se dau pe ghîcite, dér niminea nu putea sĕ nimerescă. Vine la urmă şi unŭ fĕtŭ-logofĕtŭ, drăguţulŭ muierii din tinereţe şi a totŭ ghîcitŭ şi elŭ până şi-a suflatŭ toţĭ bănişorii din pungă. Atuncĭ se pune în spatele ei, se scie din elŭ, de unde-sŭ paltinii aceia, „că-lŭ sloboḑimŭ — dice — tutŭ şi mutŭ pe lume, şi cum n'omŭ trăi noi bine, când totŭ dragĭ ni amŭ fostŭ.“

— „Tu bărbate, dice ea îndată ce dă faţă cu bărbatulŭ sĕu, miru-mĕ de tine, de ce nu-mĭ spui tu din ce-sŭ paltinii acoia, când eu îmĭ spunŭ către tine tóte faptele mele?“

— „O, tu ludă — răspunde elŭ, dér nu ştii, că amŭ avutŭ noi doi boi şi au muritŭ....“

„Bine, bine, sciu acuma, nu spune mai multŭ....“

— „Numa sĕ nu spui la nime dragă“.

— „Nu te teme“.

Diminéţa abia iese elŭ din casă, fisticŭ muierea la drăguţŭ şi spune din ce-sŭ paltinii.

— „Aşa-i dară?“

— „Aşa, dér tu vină pe séră la ghîcite; ţi-am adusŭ şi banĭ“.

.... Séra cine ţine rêndulŭ mai întâiu la ghîcite decâtŭ elŭ? Perde odată, perde de două orĭ, totŭ perde până nu mai rĕmânŭ banĭ mai nimică.

„Eu sciu şi mai sciu lume şi ţéră“, dice în urmă, „eu sciu, că elŭ a avutŭ doi boi şi a muritŭ, numa din aceia potŭ fi paltinii.“

Juraţii îndată batŭ în pălmĭ, că bine a ghîcitŭ şi după cum a fostŭ legătura, ajunse stăpânŭ peste totŭ binele, câtŭ a avutŭ şi a câştigatŭ feciorulŭ, ĕră acestuia i atârnară în grumazĭ o straiţă cu două bicăşéuĕ şi l'a sloboḑitŭ tutŭ-mutŭ pe lume.

Junele, adecă drăguţulŭ muierii, se pune în locul feciorului şi bine nu îşĭ direge lucrurile cu averea, se mută cu paltinĭ cu totŭ în altă ţéră, unde nu ajunse vestea de ei, şi ĕră chiamă lumea la ghîcite, că dóră nu 'i s'a părutŭ de ajunsŭ la traiu, câtŭ a avutŭ.

Feciorulŭ sĕ ia tut-mutŭ pe lume, străinŭ de ómenĭ, străinŭ de vetrele lorŭ, trăindŭ pe pădurĭ, cum însu-şĭ şi-a fă-

va fi bună. Altcum stă însă lucrulŭ la pomii prăsiţi din simburi; căci dintre aceştia abia numai alŭ 7—10-lea va corĕspunde încâtva pomului din care provine simburulŭ. Apoi prin strămutarea unui pomŭ de mai multe-orĭ, acela se face mai curêndŭ productivŭ şi i-se în tăresce încâtva rădĕcinile, — dĕr de nobilitatĕ, nu se nobilitézĕ de locŭ.

Nobilitarea se face absolutŭ numai prin altoire şi oculare. Apoi sĕ luămŭ în consideráre, că unŭ pomŭ, care numai în urma nobilitărei este bunŭ, produce din rădĕcinile sale totŭ numai pădureţi, după cum suntŭ rădĕcinile sale însele.

Prunii în mai mare mĕsură şi în parte şi nucii potŭ fi prăsiţi din rădĕcinile pomilorŭ recunoscuţi odată de buni; dĕr *numai din rădĕcini, nu însĕ şi din simburii lorŭ.* Décă voesce însĕ cineva sĕ mérgă la sigurŭ, atunci mai bine e ca şi prunii şi nucii, persecii însĕ în totŭ casulŭ sĕ-i nobiliteze.

Persecii se nobilitézĕ numai prin oculare, nucii prin altoire în vêrfŭ, ĕr prunii admitŭ tóte sistemele de nobilitare.

Când ar sta aceea, că prunii nu se altoescŭ, apoi atunci amŭ fi condamnaţi a rĕmâné pentru totdéuna pe lângă soiurile cele rele, ce de regulă umplu grădinile ţĕranilorŭ noştri, pe când acelea totŭ atâtŭ de bine ar puté fi pline cu pruni buni.

Se vede deci, că teoria greşită, că prunii etc. nu trebuescŭ nobilitaţi, pórtă vina la aceea, că în grădinile ţĕranilorŭ noştri nu afli pomi de dai Dómne. De aceea trebue sĕ rupemŭ odată pentru totdéuna cu acéstă doctrină falsă şi învechită.

Inainte deci, fără pregetare, cu firezulŭ şi cusurulŭ şi le puneţi tuturorŭ prunilorŭ pădureţi şi neproductivi capete noue! Succesulŭ este sigurŭ, décă operaţia se face cu câtŭ de mică îndeletnicire; resultatulŭ însĕ e datŭ în mâna nóstră, décă ne alegemŭ surcei dela soiuri adevĕratŭ nobile şi productive.

Totŭ atâtŭ de uşóră este şi altoirea nucilorŭ pentru cei câtŭ de câtŭ iniţiaţi în lucru, pe când ocularea în genere, şi în specialŭ ocularea persecilorŭ pretinde o mai mare desteritate. De aceea cei ce nu posedŭ acéstă desteritate şi nici mijlócele de a-şi procura persecĭ nobilitaţi gata, — acelora firesce că nu le mai rĕmâne alta, decâtŭ sĕ-şi prăséscă persecii din simburi.

In casulŭ acesta suntŭ a se lua simburii numai dela soiurile cele mai bune şi probate, precum şi din fructele cele mai bine desvoltate. dĕr şi din acestea ĕr numai simburii mai bine desvoltaţi. Simburii se plantézĕ mai bine tómna şi îndată după ce se scotŭ din fructe. Din mlădiţele, ce rĕsarŭ din aceşti simburi, se alegŭ ĕr numai cele mai puternice şi mai bine desvoltate, carĭ apoi se rĕsădescŭ de două până'n trei orĭ înainte de a fi plantate la locŭlŭ lorŭ definitivŭ, în pământŭ bunŭ, ĕr pământulŭ, în care se plantézĕ apoi persecii definitivŭ, are sĕ fiă mai întâiu adênc rigolatŭ, apoi mestecatŭ cu cenuşă, varŭ stinsŭ provenitŭ dela zidurĭ dĕrĕmate, funingine, humă etc.

Ăstŭ modŭ fiă-cine póte sĕ-şi procure pomĭ buni, trainicĭ şi roditorĭ; căci după proverbulŭ nemţescŭ: „Pomulŭ rĕu chiar şi cinstitŭ e prea scumpŭ acviratŭ.“

Sibiiu, 25 Martie 1893.

Ioanŭ de Preda,
vice-preşedintele reuniunei agricole române din comitatulŭ Sibiiului.

Raţele.

In apropierea apelorŭ, raţele se potŭ ţiné aprópe fără nicĭ o cheltuélă, deórece ele îşĭ găsescŭ în apă mai tótă hrana. de care au trebuinţă. De grijă încă au fórte puţină lipsă, aşa că în tótă privinţa amŭ puté dice, că ţinerea raţelorŭ se plătesce fórte bine, deórece cu penele şi cu carnea lorŭ cea gustósă, raţele ne plătescŭ scumpŭ puţina jertfă şi ostenélă, ce ni-o dămŭ cu crescerea lorŭ.

Este adevĕratŭ, că raţele multŭ mai greu potŭ răbda lipsa de apă, decâtŭ gâscele, dĕr pentru aceea ele se potŭ ţiné şi în curtea fără lacŭ, orĭ fără apă curgĕtóre, numai câtŭ trebue neapĕratŭ sĕ ne îngrijimŭ, ca întotdéuna sĕ aibă la dispositiune destulă apă pentru a se puté scălda.

O raţă dă la anŭ 40—50 de ouă. Pentru clocitŭ însĕ raţele nu suntŭ bune, deórece nicĭ nu sciu, dĕr nicĭ nu au răbdare sĕ stea pe ouă. De aceea ouăle de raţă se clocescŭ cu găinĭ. Sub o găină se punŭ spre acestŭ scopŭ 10—12 ouă. Puii esŭ din găóce la patru săptĕmânĭ, tocmai ca şi cei de gâscă. Găina îi cresce şi-i îngrijesce apoi tocmai aşa, ca şi cum ar fi ai ei.

La începutŭ puii de raţă se hrănescŭ bine cu urdă, séu cu pâne muiată în lapte, mai târdiu le dămŭ tăină de orzŭ séu păsatŭ fiertŭ şi urzicĭ tăiate mĕruntŭ. Multŭ le placŭ puilorŭ de raţe şi cartofii fierţi amestecaţi cu tĕrĕţe, trebue însĕ sĕ băgămŭ bine de sémă, ca acéstă hrană sĕ nu li-se dea după ce s'a înăcritŭ, căci în acestŭ casŭ puii pierŭ.

După ce au crescutŭ marĭ, ajunge sĕ li-se dea diminéţa puţine tĕrĕţe şi mai departe apoi nu le avemŭ grija peste tótă diua. Cu nisce cartofĭ fierţi, cu fărîmăturile dela masă, cu rĕmăşiţe din bucătăriă şi altele de acestea, raţele se mulţumescŭ uşorŭ, deórece ele din fire nu suntŭ nicĭ de cum alegĕtóre în ale mâncărei. Cele de îngrăşatŭ le alegemŭ într'unŭ coteţŭ deosebitŭ, unde dându-li-se hrană în de-ajunsŭ, în câte-va săptĕmânĭ se îngraşă bine şi se potŭ vinde cu preţŭ bunŭ. De obiceiu mai grase suntŭ raţele colea către tómnă, când apoi şi carnea lorŭ este mai gustósă.

Bólele raţelorŭ suntŭ acelea-şĭ, ca şi ale gâscelorŭ, despre carĭ amŭ vorbitŭ în numĕrulŭ de Dumineca trecută.

Sentinţe şi învĕţăturĭ.

Din carnetulŭ meu, de Moşulŭ.

— Cine tace are puţine grijĭ, sub limbă omulŭ rĕmâne ascunsŭ.

— Onóre meritä acela, care onorézĕ pe ómenĭ.

— Fă ce se cuvine şi n'aibĭ fricä de nime.

— Cine n'a fostŭ nicĭ-odată servitorulŭ sĕu propriu, nicĭ-odată nu va fi stăpânulŭ sĕu.

— Décă nu suntemŭ nobilĭ, celŭ puţinŭ sĕ gândimŭ nobilŭ.

— Veghézĕ, rógă-te, luptă-te totdéuna cu gândulŭ la Dumneḑeu.

— Vorba este icóna omului.

— Numai prin muncă neobosită se afirmă omulŭ.

— Mai bună este unŭ nebunŭ înţeleptŭ, decâtŭ unŭ înţeleptŭ nebunŭ.

— Cine întră'n noroiu, se murdărésce.

— Bucuria trebue sĕ aibă supĕrare şi supĕrarea bucuriă.

— Uită ce ai făcutŭ bine şi fă ceva mai bine.

— Numai munca şi încordarea suntŭ viéţă.

— Mai bine sĕ te culcĭ necinatŭ, decâtŭ sĕ te scolĭ datorŭ.

— Sórtea ta este unŭ resultatŭ alŭ caracterului tĕu.

— O viéţă fără bucurii este o călĕtoriă lungă fără birtŭ.

— Păţania rĕmâne magistra vieţii.

— Veselia şi ocupaţia scurtézĕ órele.

— Cela ce se simte bine în lucrurĭ neînsemnate, a dobênditŭ mare lucru.

— Ascultarea este începutulŭ înţelepciunei.

— Locŭlŭ, unde a întratŭ unŭ omŭ bunŭ, este sfinţitŭ.

— Fapta este mĕsura timpului.

— Şi când învinge sórtea pe omŭ, o credinţă în mai bine trebue sĕ-lŭ ridice.

— Cine perde timpulŭ prea multŭ cu lucrurĭ micĭ, de obiceiu se face neharnicŭ de lucrurĭ marĭ.

Din traista cu minciunile.

Ţiganii totŭ ca ei.

In ḑiua de Blagovesce, când toţi Românii mâncă pesce, noi Ţiganii sĕ nu mâncămŭ, ci sĕ stămŭ sĕ ne uitămŭ, ar fi mare ruşine pentru noi! Românii, carĭ suntŭ mai departe de baltă, sĕ mănânce la Blagovesce pesce, ĕr noi Ţiganii, carĭ ne avemŭ corturile pe mărginile bălţilorŭ, sĕ răbdămŭ?

Aşa ḑise odată către cioromanii dintr'unŭ satŭ ţigănescŭ vătavulŭ lorŭ Bumbu Sparangelŭ, inimă de oţelŭ, care în totŭ anulŭ cetea în ḑiua de Paschĭ Ţiganilorŭ evangelia în biserica lorŭ cea vestită. Ţiganii atunci întrebându-lŭ ce e de făcutŭ, le ḑise. „luaţi toţi în mână unŭ baros, de celŭ gros, şi veniţi cu mine pe baltă în josŭ, ca sĕ pescuimŭ şi deséră bine sĕ ne gostimŭ, mai susŭ, decâtŭ unŭ Românŭ.“

Ţiganii cum audiră cuvintele vătavului lorŭ, o luară cu toţii pe piciorŭ spre baltă în josŭ după pesce ososŭ baltosŭ. Dĕr ce pesce prindeau? Totŭ deale caracaticióre, de cele cu patru picióre. Ei cum o vedeau în capŭ o lipiau. Brósca ḑicea: mióre, noi vrémŭ sĕ scăpămŭ, ei ḑiceau: taci că nu te lăsămŭ, până nu te mâncămŭ; căci aḑi nu-i Marţi, precum tu spui, ci e Blagovesce, când toţi Ţiganii mâncă pesce.

Umflându-şi toţi Ţiganii burta cu pesce de baltă, se dusĕră la umbra unei sălci şi întinseră o horă, sci colea, de cele ţigănescĭ. Dĕr pe când jucau ei astfelŭ şi se veseliau, vătavulŭ lorŭ, séu paşa, cum îi mai ḑiceau, vĕḑŭ pe balta lată, pe unŭ putrigaiu de pétră unŭ epure şedêndŭ grecesce, legatŭ la capŭ turcesce şi 'ncolo... esce.

Cum îlŭ vĕḑŭ, grăi Ţiganilorŭ: Nu vedeţi voi ceva pe ha baltă? Ţiganii uitându-se vĕḑură, ca ḑĕu nu e glumă, căci gândiră, că e paşa hălŭ turcescŭ, şi a venitŭ sĕ se bată cu paşa hălŭ ţigănescŭ. Deci gătiră în pripă nisce cai cu spetele de mălaiu, cu frêne de maţe fierte, cu copitele de céră, se pusĕră pe cai, şi hai în mână cu o botă la luptă cu Turculŭ, sĕ-i arete ei lui, ce caută pe pământulŭ lorŭ.

Mai întâiu se numĕrară şi aflară, că Turcĭ erau o sută şi Ţiganĭ totŭ o sută. Ţiganii se pusĕră spate la spate, ca cu Turcii sĕ se pótă bate. Lupta se începe. Turcii dau cu puscile, Ţiganii cu botele. Dă unŭ Ţiganŭ din întêmplare, şi totŭ din întêmplare pe unŭ Turcŭ omóră.

Atunci Turcii se înfuriară şi făcură din Ţiganĭ păperă, pe toţi îi omorîră afară de unulŭ, carele se făcuse, că e mortŭ. Acestŭ strategŭ era vĕtavulŭ Bumbu Sparangelŭ, celŭ cu inimă de oţelŭ.

După ce se depărtară Turcii. elŭ se sculă pitişŭ pe lângă unŭ gardŭ părăsitŭ. Acolo vĕḑŭ elŭ unŭ... ploştitŭ şi credêndŭ, că este unŭ Turcŭ pititŭ, ḑise: aci te-ai pititŭ păgâne? Acum sugŭ totŭ sângele din tine!

Şi se răpeḑi Ţiganulŭ şi înghiţi Turculŭ de viu, apoi se întórse şi elŭ acasă. Pe drumŭ se întêlnesce cu unŭ Românŭ, care'lŭ întrebă: Măi Ţigane! dĕr ce făcurăţi cu Surcii? tocmai dela dĕr ce făcurăţi cu Turcii? — Ce sĕ facemŭ? Eacă haia, nicĭ ei, nicĭ noi, tocmai pe r; ei a muritŭ unulŭ, dela noi a rĕmasŭ unulŭ.

Vĕtavulŭ Ţiganilorŭ, avêndŭ ciudă mare asupra Turcilorŭ, făcŭ ce făcŭ şi dimpreună cu alţi Ţiganĭ prinseră odată unŭ Turcŭ şi lŭ omorîră. Vitézulŭ vĕtavŭ atunci de fricä mare fugi şi se ascunse într'o pădure fórte désă, pe unde nime în lume nu mai umblase, după unŭ lemn putrigăiosŭ mare şi grosŭ şi la mijlocŭ găunosŭ.

Aci stete Ţiganulŭ câtŭ stete, dĕr dela o vreme îi venĭ fóme şi începŭ sĕ

---

cutŭ judecata. După trei anĭ de traiu amarŭ, vede într'o vale doi bălaurĭ culcaţi la sóre şi socotesce sĕ se bage între ei, că de viéţă era sătulŭ, sĕ móră de ce-a muri.

Bălaurii însĕ se facŭ unulŭ încóce, unulŭ încolo şi pe elŭ îlŭ cuprinde somnulŭ acolo între ei şi dórme dulce câtŭ ar fi trei ceasurĭ. Atunci s'a sculatŭ şi întrebându-lŭ unŭ bălaurŭ 'i ḑice: „flămândŭ eşci?“

— „Flămândŭ“, rĕspunde elŭ.

„Nu vedĭ, stăpâne dragă, că fómea îţi dă sfatulŭ la muiere! Ţi-am spusŭ, sĕ te păzescĭ — nu m'ai ascultatŭ, dĕr încă nu-i târḑiu; ai norocŭ cu ce ai, cu aceea, că ai datŭ de noi — boii tĕi. Acuma dĕră mâncă şi bé, apoi caută în urechia stângă, că-i afla în ea o bondiţă petecită; o ia pe tine şi te du în ţéra negurósă, unde şede muierea ta şi te dă pe ghicite, că s'a întórce norocŭlŭ tĕu.“

Feciorulŭ mâncă nu mâncă, îşĭ pune nisce banĭ de cheltuială şi cu bondiţa pe mână se duce la ţéra negurósă.

Lu curtea muierii lui era adunată o lume întrégă de prinţi şi grofĭ şi se întreceau în ghicite. In fruntea mesei sta junele şi numĕra lacomŭ băncutele, ce se punea pe mésa norocului. De-odată intră unŭ omŭ sĕracŭ cu bondiţa petecită, scóte câteva bancute şi le pune şi elŭ pe mésă. Se dă apoi sĕ ghicéscă şi totŭ îndrugă, că din asta, ba din asta, până nu şi a lăsatŭ numa una băncutuţă.

„Eu sciu şi mai sciu, — ḑice când o pune şi pe asta pe masă,—eu sciu, că a fostŭ odată unŭ pruncŭ sĕracŭ, şi a trăitŭ ca vai de capulŭ lui, totŭ cu slujba, până s'a vĕḑutŭ feciorŭ. Atunci a luatŭ lumea în capŭ, sĕ-şi afle şi elŭ norocŭlŭ şi l'a aflatŭ în pustele aste şi astfelŭ purtatŭ de-unŭ bou cumplitŭ, ce i ḑicea Barna. La boulŭ acesta i-a cumpĕratŭ soţŭ şi s'a dusŭ cu ei în peţite la cutare împĕratŭ, unde a făcutŭ lucrurĭ marĭ şi a dobênditŭ fata. Boii apoi au muritŭ şi din ei au crescutŭ doi paltinĭ...“

— „Ghîcit'ai“, strigară atunci juraţii.

— „Ghîcitŭ, dĕr n'am isprăvitŭ — ḑise omulŭ. Căci feciorulŭ la sfatulŭ boului Barna, după ce ei au muritŭ şi din ei au crescutŭ paltinĭ, a chematŭ lumea şi ţéra sĕ ghicéscă din ce sŭ paltinii şi a strînsŭ sumedeniă de banĭ. A venitŭ în urmă şi drăguţulŭ fetei din tinereţe şi fata, adecă acuma muierea feciorului sĕracŭ, a furatŭ credinţa bărbatului despre paltinĭ şi o-a vêndutŭ drăguţului, ĕră pe elŭ l'a sloboḑitŭ tutŭ şi mutŭ pe pădurĭ. Şi acuma e vremea sĕ vĕ spunŭ, că prunculŭ celŭ sĕracŭ sunt eu; omulŭ şi muierea, care a furatŭ credinţa bărbatului, suntŭ dumnealorŭ: judecaţi de ce pedépsă suntŭ vrednicĭ“.

— „Omulŭ sĕ se slobódă tutŭ-mutŭ pe pădure, muierea sĕ fiă legată de códa unui calŭ sĕlbatecŭ“, ḑicŭ juraţii.

Lasă apoi, că judecata nu a fostŭ plinită îndată, ĕră elŭ a întratŭ în binele, ce 'i s'a căḑutŭ după dreptate, şi câtă vreme a trăitŭ, a făcutŭ multŭ bine cu toţi ómenii, dĕr mai vîrtosŭ cu cei rĕmaşi fără sprijinŭ şi adăpostŭ.

Şi m'am suitŭ pe-unŭ fusŭ
Şi-am gătatŭ de spusŭ.

Auḑită şi scrisă în Betfia.

Kœvary.

cânte, cum cântă ciobanulŭ, când ese pe plaiu în susŭ sătulŭ de urdă şi de caşŭ.

Ţiganulŭ nu băgase de sémă, că în gaura acelui lemnŭ era şi unŭ ursŭ, care audêndu-lŭ cântându, începŭ a mormăi grozavŭ şi a scuipa pe Ţiganŭ. Cum îlŭ vêdŭ Ţiganulŭ, se spăriă şi dise: Auleo — dauleo! ce vêdŭ acolo? Şi uitându-se bine şi vêdêndŭ, că cine e, o luă la fugă şi fugi la vale. In fugă de frică cade peste-o buturugă, subai'i cade peste capŭ. Credêndŭ acum, că ursulŭ de capŭ l'a apucatŭ, închise ochii şi abia resuflându dise cu limbă de mórte: „acuma mănâncă-mĕ, că totŭ sunt eu alŭ tĕu.“

Ursulŭ însĕ nicĭ grija lui n'a avutŭ sĕ-lŭ mănânce, ci se duse prin pădure la vale. Bietulŭ Ţiganŭ sta lipitŭ pământului şi era mortŭ de jumĕtate. Aşa stete elŭ câtŭ stete, până dela o vreme deschise ochii şi se uită în drépta şi în stânga şi convingêndu-se, că ursulŭ de l'ar fi apucatŭ, de multŭ l'ar fi mâncatŭ, se duse la vale dicêndŭ în gândulŭ sĕu: „i-a fostŭ milă de mine“, căcĭ noi amŭ fostŭ doi, eu şi bota, dér elŭ a fostŭ singurŭ, de aceea vină înaintea mea numai odată, că apoi viu nu scapă, îlŭ mănâncŭ ca pământulŭ, căcĭ sunt şi flămându, de nu mai potŭ merge.

Nicĭ nu gândise bine, că cum sĕ ţină bota şi cu care capĕtŭ sĕ dea în ursŭ, când écă ursulŭ dracului îi ese Ţiganului în cale.

Aha! Sparangelŭ móre! Acuma ţine-te! Ei, dér bietulŭ Ţiganŭ era flămându şi nu-lŭ mai ţineau piciórele! Nu sciu piciórele nu-lŭ ţineau de fóme, orĭ de frică, dér elŭ căduse josŭ şi se făcŭ mortŭ şi nicĭ nu mai resufla.

Ursulŭ cum îlŭ vêdŭ, nu'lŭ mai lăsă ca mai înainte, ci se duse la dênsulŭ începŭ a'lŭ mirosi şi a asculta, dér mai resuflă Ţiganulŭ orĭ ba. Apoi începŭ a'lŭ bate cu labele a căra lemne şi pietri şi a-le grămădi pe pieptulŭ Ţiganului, încâtŭ acesta nu mai putea de greu, ér de frică nicĭ nu mai resufla.

Ursulŭ se puse acum la păudă din susŭ de Ţiganŭ. Acesta chiora din când în când cu códa ochiului la ursŭ şi gândea în sine: „Auleo, deolo! ce fui sĕ pătimescŭ eu!“ şi „Aoleo drace“, de te-ai uita ursule în colo, cum te uiţi încóce, ce fugă aşĭ mai trage!“

De la o vreme, ba făcêndu-se şi nópte, ursulŭ se duse şi lăsă pe Ţiganŭ în scirea domnului. Ţiganulŭ de frică părêndu-se, că aude ursulŭ, rĕmase tóta nópte nemişcatŭ sub povara ce i-o grămădise ursulŭ în spate.

Diminéţa, după ce vêdŭ, că ursulŭ s'a depărtatŭ, se sculă cam cu greu şi luă calea dincătrău venise, ca sĕ se întórcă acasă într'unŭ norocŭ, întêmplese ce i se va întêmpla. S'a socotitŭ Ţiganulŭ, că e mai bine sĕ fiă închisŭ la ómenĭ, decâtŭ la ursŭ.

Plecă éră şi nu se oprĭ până acasă. Aci începŭ elŭ a povesti celorlalţĭ întêmplarea lui cu ursulŭ, când étă câţiva pandurĭ veniră şi prinzêndu-lŭ, îlŭ duseră înaintea judecătoriei. Aci fŭ osêndituŭ la temniţă pe doi anĭ şi 45 de bâte. De închisóre nu-şĭ prea făcea Ţiganulŭ vorbă, însĕ bâtele nu le putea suferi. Se rugă decĭ dicêndŭ: „Alduéscă te Dumnezeu domnule solgăbirĕu, értă-mĭ jumĕtate de bâte!“

— Ba nu-ţĭ ertŭ nicĭ unŭ bâtŭ Ţigane.

— Értă-mĭ bare-mĭ zece, se ruga Ţiganulŭ.

—Nu se póte, Ţigane, ci culcă-te îndată.

— Că nu mi-i somnŭ Maria Ta.

— Nicĭ nu te întrebŭ, că ţi-i somnŭ, orĭ ba, ci culcă-te îndată. Pandure bâtulŭ!

Ţiganulŭ începŭ din nou: Fii bunŭ, domnule solgăbirĕu, Maria-ta, fi bunŭ şi înţeleptŭ, értă-mĭ bare-mĭ cincĭ bâte!“

— „Nu se póte mĕ-i Ţigane, nicĭ unŭ bâtŭ nu-ţĭ potŭ erta.“

— Pentru numele lui Dumnezeu, se ruga éră Ţiganulŭ. Atuncĭ légă încă-i tóte bâtele la unŭ locŭ şi dă cu ele numai odată.

George Cătană,
învĕţătorŭ.

MULTE ŞI DE TOATE.

Sfântulŭ Petru arestatŭ.

Acum câte-va zile, muri într'unŭ orăşelŭ lângă Koenigsberg unŭ bĕtrânŭ servitorŭ alŭ unei familii distinse.

A doua nópte după îngropăciune unŭ omŭ mascatŭ şi înfăşuratŭ într'unŭ cérşafŭ albŭ se presentă vĕduvei defunctului, pe când ea dormea şi 'i spune că elŭ era sf. Petru şi trebue sĕ 'i dea 1000 de mărcĭ, spre a fi distribuiţĭ săracilorŭ. Fără acea sumă mortulŭ rĕmânea la uşa paradisului, neputêndŭ întra înăuntru.

Biata femeiă, tremurându asigură pe sf. Petru, că ia nu avea în casă de câtŭ 60 de mărcĭ, dér a doua zi va cere stăpânului ei restulŭ. Şi se ţinŭ de făgăduélă. Dér stăpânulŭ ei întrebând-o de ce 'i trebuie o sumă aşa de mare de banĭ, adecă 940 de mărcĭ, ea trebuí sĕ 'i istoriséscă tótă istoria şi stăpânulŭ atuncĭ îi dĕdŭ numai decâtŭ, însĕ în acelaşŭ timpŭ înscinţă şi poliţia.

Sf. Petru se întórse séra, dér în momentulŭ în care voia sĕ plece cu banii, de o dată năvălirĕ în odaia vĕduvei gendarmii, carĭ 'lŭ arestară şi 'i smulseră masca de pe ochĭ.

Atuncĭ se vêdŭ că principele apostolilorŭ nu era altulŭ decâtŭ... fiulŭ vĕduvei, care era unŭ strengarŭ de 18 anĭ şi îi plăcea sĕ cheltuéscă cam multŭ, dér neavêndŭ banĭ se gândi sĕ şi'i procure prin acestŭ mijlocŭ.

*

Spânzuratŭ din greşală.

Acum treizecĭ de anĭ unŭ cismarŭ numitŭ Wiliam Blagg, a fostŭ judecatŭ la Chester pentru asasinarea gardianului silviceŭ Babington.

Elŭ a fostŭ condamnatŭ la mórte şi executatŭ. Probele aduse în contra lui Blagg erau nisce urme de paşĭ pe câmpulŭ unde se comisese omorulŭ şi carĭ corespundeau perfectŭ cu piciorulŭ lui Blagg.

Mai dilele trecute parchetulŭ din Chester a primit de la preotulŭ Weters din Noulŭ Orleans comunicarea, că, spovedindŭ pe unŭ muribundŭ, anume Ionescu, acesta 'i relevă cu date perfecte, că elŭ a fostŭ autorulŭ asasinatului şi ca sĕ comită acestŭ omorŭ furase pentru o séră ghetele şi puşca nenorocitului Blagg.

Acéstă scire a produsŭ o mare emoţiune şi a arătatŭ îndestulŭ de clarŭ, că justiţia engleză décă meritŭ laudă pentru iuţéla cu care judecă procesele, are însĕ câte o dată fórte grave şi nereparabile greşelĭ.

*

Valórea mărcilorŭ postale vechĭ române.

In luna trecută, Februarie, s'au vîndutŭ în Londra, de către unŭ Evreu din Iaşi, mărcĭ vechĭ de Moldova din 1858, rotunde, cu următórele preţurĭ: una de 27 parale, negru pe roşu, cu 250 shilingĭ; două de 54 parale albastru pe verde, cu câte 115 shilngĭ una; două de 108 parale, albastru pe lila, cu câte 200 shilingĭ şi una de 81 parale, albastru pe hârtie vênătă, cu 150 shilingĭ. Aceste mărcĭ fuseră cumpĕrate de acelŭ Evreu de la o bĕtrână damă din Iaşi cu câte 20 lei bucata, prin urmare în totalŭ cu 120 lei, ér elŭ a luatŭ pe ele 2125 lei, realisându unŭ beneficiu de 2000 lei. Totŭ acelŭ Evreu a vêndutŭ mai multe mărcĭ Porto Gazetă, 5 parale negru, câte 40 şi 50 shilingĭ una; 10 de 80 parale roşu pe hârtiă vênătă, cu 40 shilingĭ bucată, ér mai multe de 40 şi 80 parale, pe hârtie albă, între 6 până la 16 shilingĭ una; pe elŭ nu-lŭ costase de câtŭ unŭ leu una.

O marcă de 50 banĭ albastră cu effigia regelui Carol, roşie în centru, din 1872, s'a vêndutŭ cu 50 lei; cincĭ de marcĭ albastre, eróre, din 1876, au fostŭ vêndute cu câte 75 shilingĭ bucata, ér două de câte 5 banĭ rosă, eróre, din 1879, pe scrisóre, cu câte 100 shilingĭ bucata.

Câţĭ nu vor fi avêndŭ rătăcite sume de scrisorĭ cu mărcĭ vechĭ, fără a se gândi că acestea represintă unŭ capitalŭ însemnatŭ; mulţĭ vêndŭ de asemenea mii de mărcĭ vechĭ. cu câte 2 şi 3 lei mila, pe la traficanţĭ şi tutungeri, fără a căuta a le preţui mai întâiŭ şi perdŭ astfelŭ unŭ câştigŭ sigurŭ.

E bine ca posesorii de mărcĭ vechĭ, înainte de a le vinde cu câte unŭ preţŭ de nimicŭ, sĕ le arate la cunoscĕtorĭ şi la societăţile timbrologice din Bucuresci, şi astfelŭ vorŭ realisa unŭ câştigŭ importantŭ, la care nu se gândescŭ.

Călendarulŭ septĕmânei. Martie. are 31 dile. Germănarŭ.

1893 Dilele septĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele resare	Sórele apune
Dum.	21 D. 6 **Domin. floriloră**	2 **Dom. S. Paschĭ**	5. 35	6. 32
Luni,	22 S. m. Vasiliu păr.	3 **Lunĭ S. Paschĭ**	5. 33	6. 33
Marţĭ,	23 C. Nicon şi 200 înv,	4 Isidoră	5. 30	6. 35
Mercuri,	24 In. buu. v. şi c. Zah.	5 Vicenţiu Ferd	5. 29	6. 36
Joi,	25 (†) **Bunavestire**	6 Celestin	5. 27	6. 37
Vinerĭ,	26 † Vin. s. S. a Gavril	7 Ep. Epifan	5. 26	6. 39
Sâmb.	27 Cuv. Matrona	8 Adalbert	5. 23	6. 40

Preţurile cerealelor din piaţa Braşovŭ.

Din 31 Martie 1893 n.

Măsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă. fl.	cr.
1 H. - L.	Grâu cel mai frumos	5	90
„	Grâu mijlociu	5	60
„	Grâu mai slabŭ	5	—
„	Grâu mestecatŭ	4	50
„	Sĕcară frumósă	3	30
„	Sĕcară mijlociă	3	—
„	Orzŭ frumosŭ	3	30
„	Orzŭ mijlociu	3	—
„	Ovĕsŭ frumosŭ	2	—
„	Ovĕsŭ mijlociu		—
„	Cucuruzŭ	3	—
„	Mălaiu	3	30
„	Mazĕre	6	—
„	Linte	12	—
„	Fasole	3	20
„	Sĕmênţă de inŭ	9	—
„	Sĕmênţă de cânepă	4	—
„	Cartofĭ	—	90
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	52
„	Carnea de porcŭ	—	48
„	Carnea de berbece	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prĕspĕtŭ	23	—
	Sĕu de vită topitŭ	33	—

Cursul pieţei Braşov.

Din 30 Martie 1893.

Bancnote rom.	Cump.	9.57	Vênd.	9.61
Argintŭ român.	„	9.48	„	9.53
Napoleon-d'orĭ	„	9.61	„	9.64
Galbenĭ	„	5.60	„	5.64
Ruble rusescĭ	„	1.26½	„	—.—
Mărcĭ germane	„	58.90	„	59.35
Scrisurĭ fonc. Alb. 6%		101.—	„	—.—

Cursulŭ Iosurilorŭ private

din 29 Martie n. 1893.

	cump.	vinde
Basilica	8.40	8.70
Creditŭ	201.50	202.50
Clary 40 fl. m. c.	58.25	58.75
Navig. pe Dunăre	140.—	142.—
Insbruck	25.25	26.25
Krakau	23.75	24.75
Laibach	22.50	24.50
Buda	61.50	62.75
Palffy	58.25	59.25
Crucea roşie austr.	18.90	19.30
dto ung.	13.25	13.50
dto ital.	14.—	14.50
Rudolf	—.—	26.
Salm	69.—	70.—
Salzburg	26.50	27.25
St. Genois	67.—	69.—
Stanislau	55.—	—.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	141.—	142.50
dto 4% 50	67.—	—.—
Waldstein	46.50	47.—
Windischgrätz	74.—	79.—
Sĕrbescĭ 5%	42.50	43.50
dto de 10 franci	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	132.20	132.80

Bursa din Bucuresci

din 29 Martie n. 1893.

Valorĭ	%	cumpĕ
Rentă română perpetuă 1875	5%	101.—
Renta română amortisabilă	5%	98.¼
dtto	4%	84.75
Renta rom. (rurale convertite)	6%	103.½
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucuresci	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	90.½
idem idem din 1890	5%	91.¾
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	96.50
Credit Fonc. Urb. din Bucuresci	7%	103.
idem idem	6%	102.½
idem idem	5%	90.75
Credit Fonc. Urban din Iaşi.	5%	82.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr v. n.	279.—
Banca Naţion. ult. div. 84.45	500	16.30
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	4.38
Naţionala de asig. ult. div. 36 lei	200	4.42
Banca Rom. ult. div. fr. 12.—	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	204	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. 00	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—.—
20 francĭ aur	—	20.01
Banca Naţion. a Rcmâniei	—	—.—
Scompt.	6%	
Avansurĭ pe efecte	7%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Tîrgulŭ de rîmători din Steinbruch. La 27 Mart. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 127,535 capete, la 28 Martie au întratŭ 2952 capete şi au eşitŭ 501 rĕmânêndŭ la 29 Martie unŭ numĕrŭ de 129,986 capete. — Se notézŭ marfa: *unguréscă* veche, grea dela 49— până la 50.— cr. marfă *unguréscă* tinerĕ grea dela 53½ cr. până la 54.½ cr., *de mijlocŭ* dela 53—. cr. până la 52½ cr. *uşóră* dela 50— cr. până la 51— cr. — *Marfă ţĕrănéscă* grea dela 49 până la 50— cr. — *de mijlocŭ* dela 49 — cr. până la 50— cr. *uşóră* dela 48 cr. până la 49 — cr. — *Marfă de România Bákony* de grea dela — cr. până la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito uşóră dela — cr. până la — cr. transito dto ţepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela 50— 50½ cr. transito, mijlociă grea dela 50—51½ cr. transito uşóră de la 49—50 cr. Porcii îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriţi la gară cu 4

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ**

Nr. **16581**—1892.

PUBLICAŢIUNE.

Predându-se pe temeiul premersei revisiunĭ din partea oficiului orăşănesc de clădirĭ noul loc pentru înpuşcat dela pólele „Ştejerişului mare“ în folosinţa garnisónei din loc şi începêndu-se totu-de-odată exerciţiile de inpuşcat pe acest loc, se vede sub scrisul magistrat necesitat, deşĭ de altcum din partea militară sau luat deja mĕsurile preventive de asiguranţă pentru scutirea împrejurimei locului pentru înpuşcat cu ocasiunea fiecărui exerciţiu de inpuşcat, de a înterzice publicului cu totul calcarea cóstelor stejerişului mare, carĭ limitézŭ cu câmpul Christianului, precum şi călcarea nemijlocitei împrejurimĭ, a acestui loc.

Se înterzice decĭ fiecărui, pe lângă eventuala arestare şi pedepsire poliţiană, de a călca aceste părţĭ de pădurĭ, fără consideraţiune, décă sĕ ţinŭ sĕu nu exerciţii de împuşcatŭ. Are sĕ se urmeze necondiţionatŭ îndrumărilorŭ şi dispoşiţiunilorŭ organelorŭ orăşenescĭ forestierale şi poliţiane precum şi pazelorŭ militare puse, făcêndu-se publicului în specialŭ atentŭ, cumcă ţinerea fiă-cărui exerciţiu de împuşcatŭ se avisézŭ prin arborarea unui steagŭ roşu pe vêrfulŭ stejerişului mare.

Părinţiĭ, dirigenţiĭ şcolarĭ şi profesorĭ şi învĕţători, precum şi măeştri de meserii, mai departe toţĭ acei, ai cărorŭ indivizĭ subordinaţĭ din motivulŭ necunóscerei acestei publicaţiunĭ prin călcarea „ştejerişului mare“ fórte uşorŭ 'şi potŭ periclita viaţa, se recearcă, că în interesulŭ copiilorŭ, elevilorŭ lorŭ şi în genere în interesulŭ tinerimei neesperte, sĕ propage publicarea acestorŭ dispoşiţiunĭ poliţiane de siguranţă, dispunêndŭ după posibilitate înterdicerea călcărei „ştejerişului mare şi împrejurimei sale.

Braşovŭ, în 13 Decemvre 1893.

7,4—6. **Magistratul orăşenescŭ.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

3 **Rohseidene Bastkleider fl. 10.50** per Stoff zur kompleten Robe und bessere Qualitäten — sowie **schwarze, weisse** und **farbige** Seidenstoffe von **45 kr.** bis **fl. 11.65** per Meter — glatt, gestreift, karrirt, gemustert, Damaste etc. (ca 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessius etc.) Porto-und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz.
Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.), **Zürich.**

Apa de Buda

VICTORIA-APA amară.

este după cum arată **cifrele** de mai josŭ

apa amară cea mai cu efectŭ și bogată în conținutulŭ ei, de pe Continentŭ.

Ea conține 58·05 gr. părți constitutive solide și cu efectŭ în 1000 grame, o cifră care n'au întrecutŭ nicĭ o apă amară.

Cumcă Apa-Victoria este cea mai bogată în conținutŭ resultă din următórea analisă oficială.

	În o mie grame	
	suma părților constitutive	conținutulŭ acid Magnesia sare amară.
Isvorulŭ Victoria din Buda	**58.05**	**32.38**
„ Rakóczy	53 53	23.06
„ Franz Josef	52.29	24 78
„ Hunyady János	41 73	18.44
„ Elisabeth	26 29	8.04
Apă amară de Pilna	32.72	12.12
Saidschützer	23.21	10.96

Apa-Victoria se capĕtă in tóte băcăniile.

Proprietar: IGN. UNGAR și FIU.

63,8 – 10. **Budapesta.**

Dintre tóte hărtiile pentru țigarete este recunoscută de cea mai bună hărtia de țigarete veritabilă franțuzéscă

„Le Gloria“

fabricațiunea d-lorŭ
JOSIFŬ BARDOU & FILS în
PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aurŭ, 16 diplome de onóre marĭ, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în finețĕ și bunătate întrece tóte celelalte hărtii de cigarete ce esistă.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, décă fiăcare cărticică pórtă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuéză cu marginele netede séu crestate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuéză și ca **tuburĭ** și adecă într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpĕtatŭ în **Brașovŭ** la tóte marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitantŭ mai bunŭ de tutunŭ. 52.—12

!! Rară ocasiune pentru dame !!

Dela cea mai mare și renumită firmă de Confecțiune

Ignacz Weinberger din Budapesta

Amŭ onóre a anunța onor. publicŭ, că vêndŭ în piața de aicĭ, **têrgulŭ inului Nr. 28,** în

depositulŭ meu,

Jachete, Paletots, Don Juans, totŭ felulŭ de **Dolmany, Cap și Mantale largĭ,** precumŭ și **Costume gata**

Cu prețurile cele mai eftine ale fabricei.

Cu distinsă stimă:

Alexander Goldmann.

61,10 –12.

PAUL KOTZÓ, inginerŭ civilŭ,
Budapesta, VIII. Uellöerstrasse Nr. 18.

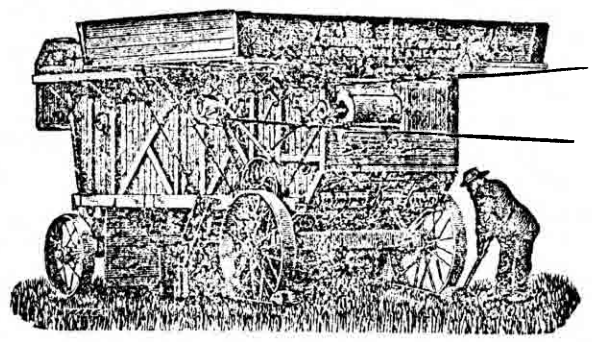

Garnituri de treeratŭ **cu aburĭ pe stifturŭ,** de 2½, 3, 3½ și 4 puterĭ de cai. Mai departe garnituri de treeratŭ **cu aburŭ pe șine** de 4, 5, 6, 8, 10 și 12 puterĭ de cai, cu **Ventilatorŭ** dedesubtŭ, cu **aparate lungĭ pentru scuturatulŭ paielorŭ** și cu **ciururĭ** estraordinarŭ de marĭ și **cilindru de sortatŭ**

Locomnbile-Compound

dela R. GARRETT & SONS,

neîntrecute, economie de 40% la materialulŭ de arsŭ.

Mașini Brandforder **pentru cositulŭ bucatelorŭ cu aparatŭ, pentru legatŭ snopĭ,** recunoscute de cele mai bune.

Greble originale americane, cu prăjină combinată pentru unu séu doi cai. Mai departe mașinĭ de sĕmânatŭ în rândurĭ și orĭ ce alte mașinĭ și unelte agricole.

1 – 8.

Neapărat de lipsă pentru fiăcare familiă este

Caféua-Malz a lui Kathreiner Kneipp

cu gustŭ de cafea bóne

Acésta este avantagiosŭ că póte înlocui caféua amestecată u cichorie oferându o cafea **hrănitóre** și **gustósă, un escelent surogat la cafea.** De recomandat pentru femei, copii și bolnavi.

Păziți-ve de imitație.

Se află în totŭ locului. (12 – 52.) ½ **Kilo 25 cr.**

AVIS!

Imĭ permitŭ a atrage atențiunea asupra marelui asortimentŭ

de Nouveautés de primăvéră și vară în Stofe de lână, Mĕtase, Zephir-Plisse, Batist, Atlas-Satin, Levantin etc.

Casă de mărfurĭ D. LESSNER.

Viena, VI. Bezirk, Mariahilferstrasse Nr. 83, Parterre și Mezzanin.

Recomandămŭ următórele Nouveautès:

Camgarn lână curată	120	cm. lată	pr. Metru	1 fl. 10	și	1 fl. 15	cr.
„ „ „	130	„ „	„ „	1 „	50	„	
Nouveauté melée	120	„ „	„ „	1 „	40	„	
Diagonal (fără concurență) . .	130	„ „	„ „	1 „	40	„	
Specialitate cu mĕtasă . . .	120	„ „	„ „	1 „	80	„	
Diagonal excellentŭ. . . .	120	„ „	„ „	1 „	80	„	
Cordone	120	„ „	„ „	2 „	10	„	
Electrique	130	„ „	„ „	2 „	30	„	

Nouveauté changeant, lână curată	90	cm. lată	pr. Metru	70 cr.	și	80	cr.
Nouveuté cu mĕtasă	85	„ „	„ „	„		60	„
Broche	85	„ „	„ „	„		42	„
Changeant travers	95	„ „	„ „	1 fl.		—	„
Etoffe ligné	100	„ „	„ „	1 „		25	„
Loden	130	„ „	„ „	1 „		10	„
Loden, calitate fórte bună				1 „		90	„
etc. etc. etc.							

Recunoscute ca stofe **fórte solide și eftine.** În localitățile Mezzanin. **Depou mare de Covóre și perdele.**

Pentru provincia Jurnale marĭ ilustrate și colecție de mustre gratis și franco.

51,4—6.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.